

Stadsvisie Harderwijk 2031

Vasthouden, verdiepen of verbreden

gemeente harderwijk

Inhoudsopgave

Samenvatting 3

1. Inleiding 5
   1.1. Doel 5
   1.2. Functie 5
   1.3. Proces 5
   1.4. Leeswijzer 5
   1.5. Vervolgstappen 6

2. Uitgangsituatie 7
   2.1. Profiel 7
   2.2. Autonome trends 7

3. Werkwijze 9
   3.1. Scenario's 9
   3.2. Thema's 9

4. Scenario's Harderwijk 2031 11
   4.1. Scenario 1: Vasthouden 11
      4.1.1. Thema woonklimaat 11
      4.1.2. Thema maatschappelijke voorzieningen 12
      4.1.3. Thema werken 13
      4.1.4. Thema bereikbaarheid 14
   4.2. Scenario 2: Verdiepen 16
      4.2.1. Thema woonklimaat 16
      4.2.2. Thema maatschappelijke voorzieningen 17
      4.2.3. Thema werken 18
      4.2.4. Thema bereikbaarheid 19
   4.3. Scenario 3: Verbreden 20
      4.3.1. Thema woonklimaat 20
      4.3.2. Thema maatschappelijke voorzieningen 20
      4.3.3. Thema werken 21
      4.3.4. Thema bereikbaarheid 22

5. Casussen 24
   5.1. De ontwikkeling langs de A28 24
      5.1.2. Uitwerking scenario 1: Vasthouden 24
      5.1.2. Uitwerking scenario 2: Verdiepen 24
      5.1.3. Uitwerking scenario 3: Verbreden 25
   5.2. De ontwikkeling van multifunctionele accommodaties in de wijken 25
      5.2.1. Uitwerking scenario 1: Vasthouden 25
      5.2.2. Uitwerking scenario 2: Verdiepen 25
      5.2.3. Uitwerking scenario 3: Verbreden 26
   5.3 Het onderwijsaanbod 26
      5.3.1. Uitwerking scenario 1: Vasthouden 26
      5.3.2. Uitwerking scenario 2: Verdiepen 26
      5.3.3. Uitwerking scenario 3: Verbreden 27

6. Participatie 29
   6.1. Bespreking in raadscommissies 29
   6.2. Expertmeeting 29
   6.3. Burgerpanel 29
   6.4. Ambtelijke raadpleging 29
   6.5. Burgerreacties en websitereacties 30
   6.6. Reactie uit de regio 30
   6.7. Verwerking in advies 30

7. Conclusie en advies 31

Bijlagen

Harderwijk, open, ontspannen en ondernemend

In het hart van ons kleine kikkerlandje ligt een prachtige stad die uitkijkt over water waar surfers, booteigenaren maar ook schaatsers volop van genieten. Het aangrenzende natuurgebied wordt doorkruist door zwijnen en herten terwijl fietsers, wandelaars en automobilisten de gebaande paden en wegen volgen. En liefhebbers van winkelen, live muziek, terrasjes en monumentale panden hebben al snel hun weg gevonden in het altijd gezellige stadscentrum. Dat is Harderwijk. Een stad met vele kwaliteiten.

Het streven is om Harderwijk op de kaart te zetten als een ondernemende stad met een open, menselijk karakter waar men op een ontspannen wijze kan wonen, werken en genieten. Om dit te bereiken staan wij voor een belangrijke uitdaging. We willen behouden wat goed is en we willen vernieuwen en verbeteren. We kiezen voor verdiepen en we kiezen voor het opstellen van een aansprekende regionale agenda.

Met dit document, Stadsvisie Harderwijk 2031, willen wij u als gemeentebestuur deelgenoot maken van onze visie op de thema's woonklimaat, maatschappelijke voorzieningen, werken en bereikbaarheid. Vier belangrijke thema's als het gaat om het creëren van een stad waar het prettig wonen en werken is. Voor ons is deze 'Stadsvisie Harderwijk 2031' de komende jaren de leidraad die ons helpt om dit doel, dit collectieve belang voor inwoners en ondernemers, te bereiken. Helpt u mee om van Harderwijk een open, ontspannen en ondernemende stad te maken?

J.C.G.M. Berends
burgemeester van Harderwijk

Samenvatting

De kaderstellende nota Stadsvisie Harderwijk 2031 is opgesteld om voor Harderwijk en Hierden een ontwikkelingsrichting te hebben op het gebied van voorzieningen, werkgelegenheid, woonklimaat en bereikbaarheid. Het gaat om een integrale visie die het ruimtelijk, economisch en sociaal beleid met elkaar verbindt. Bij het opstellen ervan zijn velen betrokken geweest. Burgers en ondernemers hebben hun mening gegeven, experts zijn geraadpleegd, met raadscommissies is van gedachten gewisseld en medewerkers van de gemeentelijke organisatie hebben een bijdrage geleverd.

De Stadsvisie Harderwijk 2031 is ontwikkeld op basis van drie toekomstscenario's, respectievelijk **vasthouden, verdiepen en verbreden**, die aan de hand van de thema's woonklimaat, maatschappelijke voorzieningen, werken en bereikbaarheid zijn uitgewerkt. Bij de uitwerking is nadrukkelijk rekening gehouden met de uitgangssituatie van Harderwijk, met het huidige profiel van de stad en met trends die van invloed zijn op de gemeente. Voor elk scenario is beschreven met welke maatregelen het voorgenomen hoofddoel zal worden gerealiseerd. Ook wordt ingegaan op de effecten en te verwachten consequenties van de verschillende maatregelen. Door middel van drie casussen is inzicht gegeven in het effect van de verschillende scenario's.

Scenario 1 draait om vasthouden: de kwaliteiten van Harderwijk blijven op het bestaande niveau, de lopende projecten worden afgerond, maar er worden geen nieuwe grote projecten meer opgestart. Volgens dit scenario is Harderwijk in 2031 een ontspannen gemeente met vijftigduizend inwoners. De gemeente heeft een aantrekkelijk woonklimaat doordat er voor alle doelgroepen verschillende woonmilieus voorhanden zijn. Het niveau van de maatschappelijke voorzieningen in de gemeente is in 2031 zodanig dat adequaat kan ingespeeld op maatschappelijke trends zoals vergrijzing, individualisering en de toegenomen vrije tijd van de Harderwijkers.

Zorg en dienstverlening zullen op basis van dit scenario in 2031 de belangrijkste economische sectoren zijn. Het opleidingsniveau, de arbeidsparticipatie en het gemiddeld inkomen van de Harderwijkse burger zijn onveranderd gebleven. Op het gebied van bereikbaarheid is Harderwijk een gemeente die voor alle vervoerssoorten goed en veilig te bereiken is.

Scenario 2 heeft verdiepen als centrale gedachte: Harderwijk gaat voor kansen, blijft zich ontwikkelen, en doet dat door een aantal speerpunten te kiezen. In 2031 is Harderwijk herkenbaar als een open en ondernemende gemeente. Voor het woonklimaat betekent dit scenario dat er een zeer gedifferentieerd aanbod van woonmilieus wordt gerealiseerd, waarmee alle doelgroepen kunnen worden bediend. Wat maatschappelijke voorzieningen betreft is het doel om van Harderwijk een stad te maken met een kwalitatief hoogwaardig voorzieningenniveau op het gebied van sport, cultuur, onderwijs, zorg en welzijn.

In scenario 2 is versterking van de economische structuur het centrale doel binnen het thema werken. De economische positie van Harderwijk zal hierdoor verbeteren en de arbeidsparticipatie van de bevolking toenemen. Op het punt van bereikbaarheid is de opdracht om Harderwijk in 2031 beter, goed en veilig te maken en te houden voor alle vervoerssoorten. De capaciteitsuitbreiding van de hoofdinfrastructuur is hiervoor een van de maatregelen.

Scenario 3 heeft verbreden als uitgangspunt: Harderwijk profileert zich samen met regiogemeenten als één geheel. Er wordt gedacht vanuit de belangen van de inwoners van de regio en de regiovisie is hierbij een belangrijk vertrekpunt.
Op basis van dit scenario wordt gewerkt aan het scheppen van een aantrekkelijk woonklimaat in de regio Noord-Veluwe (RNV) door voor alle doelgroepen verschillende woonmilieus in stand te houden en te realiseren. Harderwijk vervult ten aanzien van woningbouw de taak van opvanggemeente voor de regio. Op het gebied van cultuur, onderwijs, sport en welzijn en zorg is in 2031 een regionaal aanbod van maatschappelijke voorzieningen gerealiseerd. Het niveau van culturele voorzieningen in Harderwijk is zodanig dat de stad een centrumfunctie voor de regio kan vervullen. Binnen dit scenario wordt gestreefd naar versterking van de regionale werkgelegenheid en vergroting van de arbeidsparticipatie. Wat de bereikbaarheid betreft is het doel om de regio, inclusief Harderwijk, beter en veilig bereikbaar te houden voor alle vervoerssoorten.

Tijdens het proces van de totstandkoming van de kaderstellende nota Stadsvisie Harderwijk 2031 heeft het kernteam Stadsvisie gezocht naar een goede onderbouwing van het advies voor een scenariokeuze. Hiervoor is een bijdrage gevraagd van allerlei betrokkenen van binnen en buiten de organisatie, en van externe experts. Twee criteria hebben bij de afweging van de drie scenario's een belangrijke rol gespeeld: 'wat is een ontwikkeling die bij de gemeente Harderwijk en haar inwoners past?' en 'welke ontwikkeling leidt tot een open, ontspannen en ondernemende stad in 2031?'.

Op basis van alle aangedragen argumenten blijkt dat ontwikkeling noodzakelijk is om van Harderwijk ook in 2031 een aantrekkelijke woon- en werkgemeente te maken. Scenario 2 en 3 bieden hiervoor mogelijkheden.

De gemeenteraad heeft daarom besloten te kiezen voor scenario 2: Verdiepen, waarbij Harderwijk zich inzet voor het opstellen van een aansprekende regionale agenda.

De gemeenteraad heeft op 10 juni 2010 ingestemd met het scenario 2: Verdiepen, waarbij Harderwijk zich inzet voor het opstellen van een aansprekende regionale agenda. De Stadsvisie Harderwijk 2031 zal vertaald worden in een structuurvisie met daarin een economische, sociale en ruimtelijke pijler met uitvoeringsagenda. In die structuurvisie zullen specifieke, meetbare, acceptabele, reële maatregelen worden benoemd die in de tijd moeten worden genomen om te komen tot de in 2031 gewenste toekomst. Welke concrete maatregelen op korte termijn worden genomen wordt opgenomen in een jaarlijks te actualiseren uitvoeringsagenda.

1. Inleiding

De gemeente Harderwijk wordt regelmatig gevraagd door initiatiefnemers om mee te werken aan ontwikkelingen. Binnen de regio speelt Harderwijk een belangrijke rol met centrumvoorzieningen. Het is belangrijk om stil te staan en de volgende vragen te stellen. Hoe zien Harderwijk en Hierden eruit in 2031? Welke visie hebben bewoners, ondernemers, gemeenteraad en college op de toekomst? Is Harderwijk de poort naar de Randstad? Hoe vertolkt Harderwijk haar centrumfunctie in de regionale context? Hoe kijkt die regio naar Harderwijk? Wat is de gewenste ontwikkelingsrichting voor de stad Harderwijk en de kern Hierden? Welke keuzes moeten nu gemaakt worden om te sturen in de richting van de gewenste toekomstsituatie? De kaderstellende nota Stadvisie Harderwijk 2031 geeft antwoord op deze vragen. U zult zich afvragen waarom 2031 en niet 2030. Dat komt omdat Harderwijk in 1231 stadsrechten toegekend heeft gekregen van graaf Otto II. Harderwijk is dan een zelfstandige stad, met eigen rechtspraak. Harderwijk mag week- en een jaarmarkt houden. De datum van 2031 is daarom een verwijzing naar de historie. Er wordt daarom nu gekeken naar de toekomst in het historische besef dat onze mooie stad dan precies 800 jaar stadsrechten heeft.

1.1 Doel

De opdracht van de gemeente is zo goed mogelijke leef-, werk- en woonomstandigheden voor haar inwoners te creëren. De Stadsvisie Harderwijk 2031 wordt gemaakt om een ontwikkelingsrichting voor de stad te bepalen op het gebied van voorzieningen, werkgelegenheid, woonklimaat en bereikbaarheid. Hierbij moeten strategische keuzes worden gemaakt. De visie is integraal. Dit betekent dat er nadrukkelijk wordt gekeken naar de onderlinge samenhang tussen de ruimtelijke, sociale en economische beleidsvelden. De stadsvisie schetst een beeld van de gewenste ontwikkeling, geeft richting aan gemeentelijk beleid en is een middel om lopende plannen te coördineren en nieuw beleid in te zetten. Tenslotte is de visie een uitgangspunt voor de intensieve samenwerking tussen bestuur, bevolking, bedrijfsleven, instellingen, organisaties en andere overheidsinstanties.

1.2 Functie

Ook in 2005 heeft Harderwijk een plan opgesteld voor de toekomst. Dit resulteerde in het structuurplan Harderwijk 2020 dat door de raad in 2006 is vastgesteld. Deze nota beperkte zich tot de ruimtelijke component en de tijdshorizon was 2020. In deze Stadsvisie Harderwijk 2031 kijken we nog wat verder, omdat keuzes en besluiten over projecten die na 2020 gaan spelen nu al aan de orde zijn. De Stadsvisie Harderwijk 2031 dient als een zogenaamd parapluplan. Na vaststelling door de gemeenteraad wordt op basis van de stadsvisie een structuurvisie met een sociale, economische en ruimtelijke pijler met uitvoeringsprogramma opgesteld. In die structuurvisie zullen specifieke, meetbare, acceptabele, reële maatregelen worden benoemd die in de tijd moeten worden genomen om te komen tot de in 2031 gewenste toekomst. Welke concrete maatregelen op korte termijn worden genomen wordt opgenomen in een jaarlijks te actualiseren uitvoeringsagenda.

1.3 Proces

Om te komen tot de Stadsvisie Harderwijk 2031 is gekozen voor een integrale aanpak. Vanaf het eerste moment is ervoor gekozen om de burgers, ondernemers en het bestuur te betrekken bij de totstandkoming van deze kaderstellende nota. In bijlage 1 is een processchema opgenomen waarin duidelijk wordt welke stappen zijn ondernomen om te komen tot deze kaderstellende nota Stadsvisie Harderwijk 2031.

1.4 Leeswijzer

De stadsvisie bestaat uit acht hoofdstukken. Dit eerste hoofdstuk vormt de inleiding van het rapport. In het volgende hoofdstuk wordt de uitgangssituatie voor Harderwijk en Hierden beschreven aan de hand van een SWOT-analyse. Hoofdstuk 3 schetst hoe de verschillende toekomstscenario's zijn uitgewerkt . Deze worden daarna in hoofdstuk 4 uitgebreid toegelicht. In hoofdstuk 5 worden drie casussen uitgewerkt, waarbij het effect van de keuze voor een bepaald scenario inzichtelijk wordt gemaakt. In hoofdstuk 6 worden de drie scenario's gewogen op basis van consultatieronden. Het commentaar van experts, de reactie vanuit de ambtelijke organisatie en van het burgerplatform en de informatie uit participatierondes met burgers worden vergeleken en geanalyseerd. In hoofdstuk 7 worden de drie scenario's met elkaar vergeleken en de scenariokeuze verantwoord. Dat vormt de conclusie van dit rapport en bevat het advies. Tenslotte worden de vervolgstappen in het laatste hoofdstuk kort in weergegeven.

1.5 Vervolgstappen

Nadat de raad heeft ingestemd met de scenariokeuze zal dit scenario worden uitgewerkt tot de Stadsvisie Harderwijk 2031. De stadsvisie wordt vertaald in een structuurvisie met een sociale, economische en ruimtelijke pijler met een jaarlijks te actualiseren uitvoeringsagenda, waarin in 2010/2011 de stadsvisie verder integraal wordt uitgewerkt.

2. Uitgangsituatie

In dit hoofdstuk wordt de uitgangssituatie van de gemeente Harderwijk beschreven. Allereerst wordt ingegaan op de bestaande kernkwaliteiten van Harderwijk. Vervolgens worden de landelijke en regionale trends beschreven, die van belang zijn voor de ontwikkeling van de Stadsvisie Harderwijk 2031.

2.1 Profiel

Harderwijk is een dynamische gemeente. Er zijn in de afgelopen jaren met veel ambitie plannen gemaakt. Het meest in het oog springend zijn de plannen voor het Waterfront, Structuurplan Harderwijk 2020 en de regiovisie Noord-Veluwe. Nu is het imago vooral gebaseerd op een sterke toeristische sector. In 2009 heeft de gemeente gekozen voor een open, ontspannen en ondernemend imago van Harderwijk.

Harderwijk kent een gunstige strategische ligging. De stad wordt ontsloten door de A28, de N302, Veluwerandmeren en de spoorlijn Zwolle-Amersfoort. De gemeente presenteert zich momenteel onvoldoende langs deze belangrijke infrastructurele dragers. Er is geen snelle treinverbinding met belangrijke economische regio's. De groei van de automobiliteit en het autobezit hebben ervoor gezorgd dat de grenzen van de verwerkingscapaciteit van het lokale wegennet zijn bereikt.

De aanwezigheid van twee Natura2000-gebieden (Veluwe en Randmeren), nationale toeristische trekkers als Dolfinarium en Zwaluwhoeve en de historische binnenstad bieden de gemeente Harderwijk grote economische potenties. Er zijn voldoende potentiële vestigingslocaties voor uitbreiding van bestaande bedrijven en voor nieuwe ondernemingen. Deze liggen verspreid in de gemeente.

Het woningaanbod is weinig gedifferentieerd en er zijn weinig hoogwaardige voorzieningen op gebied van cultuur, sport en onderwijs. Daarnaast is het winkelaanbod voornamelijk kleinschalig. Met de ontwikkeling van het Waterfront en Drielanden worden nieuwe woon- en werkmilieus toegevoegd die voor 2020 gereed zullen zijn.

Harderwijk kent een relatief jonge bevolking en een laag werkloosheidscijfer. Het gemiddelde opleidings- en inkomensniveau is laag ten opzichte van vergelijkbare steden. Het onderwijsaanbod is weinig gevarieerd en bestaat uit voornamelijk basis- en voortgezet onderwijs en Mbo-opleidingen.

Deze uitgangssituatie is gebaseerd op de structuurvisie 2020 en de SWOT-analyse die in bijlagen 2 en 3 zijn weergegeven.

2.2 Autonome trends

In de samenleving zijn verschillende trends waarneembaar, die uiteraard ook invloed hebben op de gemeente Harderwijk. Bij de totstandkoming van de stadvisie is rekening gehouden met de volgende landelijke trends:

- Groei van de vrijetijdseconomie
- Toename van het aantal welvarende senioren
- Transformatie richting kenniseconomie
- Groei van de zorgsector
- Toename van de kosten in de zorg
- Toenemende differentiatie in leefstijlen/individualisering
- Ontgroening en vergrijzing
- Trend naar duurzaam/energieneutraal bouwen
- Verschuiving naar regionale ontwikkeling
- Verharding van de samenleving
- Toename Europese regelgeving
- Toename automobiliteit en autobezit

Daarnaast zijn de onderstaande regionale trends van belang:

- Sterke profilering van steden 80.000+: Zwolle, Amersfoort, Apeldoorn en Lelystad
- Economische impuls uitbreiding vliegveld Lelystad
- Afnemende agrarische bedrijvigheid
- Toename regionale samenwerking
- Verrommeling landschap
- Integratie van dorpen en steden in de Veluwe

Ten slotte is er de onzekere factor van de economische dynamiek. De wereldeconomie kent haar ups and downs. De gemeente heeft daar slechts zeer beperkt invloed op en kan alleen een aantal anti-cyclische maatregelen nemen om daarmee de economie in

slechte tijden te stimuleren. Het betreft dan vooral het schuiven in de tijd van al geplande projecten of onderhoudswerken. De plaatselijke economie kan vrijwel nooit door middel van woning- of utiliteitsbouw worden gestimuleerd, aangezien daar vaak langdurige planologische procedures aan voorafgaan met een eigen dynamiek en onzekerheden.

3. Werkwijze

De Stadsvisie Harderwijk 2031 is ontwikkeld op basis van drie toekomstscenario's. Het eerste scenario is gebaseerd op het huidige Structuurplan Harderwijk 2020. Het tweede scenario is daarentegen gebaseerd op een verdiepingsslag en een schaalsprong voor Harderwijk. Ten slotte is naar aanleiding van de regiovisie het derde scenario uitgewerkt. In dit hoofdstuk worden deze scenario's en de hoofdthema's die van belang zijn bij de uitwerking van de scenario's beschreven. In bijlage 4 is de relatie tussen de hoofdthema's en de trends schematisch weergegeven.

3.1 Scenario's

Bij het opstellen van de stadsvisie is rekening gehouden met het bestaande beleid en de huidige projecten die op de uitvoeringsagenda staan. Dit betekent dat in de periode tot 2020 de projecten uit het Structuurplan Harderwijk 2020 uitgangspunt zijn bij de uitwerking van de onderstaande scenario's (zie bijlage 2 voor een samenvatting van het structuurplan).

Scenario 1: Vasthouden:
In dit scenario houdt Harderwijk haar kwaliteiten op het huidige niveau. De bestaande grote projecten worden afgerond. Er worden geen nieuwe omvangrijke projecten meer opgestart. Na afronding van de bestaande projecten verandert Harderwijk nauwelijks. Dit scenario is gericht op het inspelen op knelpunten. Harderwijk is in dit scenario in 2031 vooral een ontspannen gemeente.

Scenario 2: Verdiepen:
In dit scenario gaat Harderwijk voor kansen. Harderwijk kiest hiervoor een aantal speerpunten die samenhangen met nieuwe grote ontwikkelingen. Hierdoor krijgt Harderwijk stedelijke allure. In dit scenario blijft Harderwijk zich ontwikkelen. De gemeente als geheel ondergaat hierdoor ingrijpende veranderingen. Harderwijk is in dit scenario in 2031 een ondernemende en open gemeente.

Scenario 3: Verbreden:
In dit scenario profileert Harderwijk zich samen met de andere regiogemeenten als één geheel. In de regiovisie is gekozen voor de ontwikkeling richting Care Valley. In dit scenario staat ontwikkeling van de regio centraal. Grote projecten vinden binnen de regiogrenzen plaats en niet op voorhand binnen de grenzen van de gemeente Harderwijk. De regio Noord-Veluwe is in dit scenario in 2031 een open, ondernemende en ontspannen regio.

3.2 Thema's

Aan de hand van vier thema's (woonklimaat, maatschappelijke voorzieningen, werken en bereikbaarheid) worden de scenario's in hoofdstuk 4 verder uitgewerkt.

Woonklimaat
Het woonklimaat is, naast het economische perspectief, bepalend voor de aantrekkelijkheid van de gemeente. Woonklimaat is hier gedefinieerd als: het geheel van leefomstandigheden die voor langere tijd het wonen en verblijven in de gemeente Harderwijk bepalen. Dat vertaalt zich in het totaalpakket van voorzieningen, leefomgeving, werkgelegenheid, wonen en bereikbaarheid. Daarbij wordt rekening gehouden met de bevolkingssamenstelling, de woonmilieus en de leefomgeving (een combinatie van voorzieningen, openbare ruimte en natuur).

Maatschappelijke voorzieningen
Maatschappelijke voorzieningen[1] hebben invloed op de leefbaarheid in de gemeente. Zij dragen in belangrijke mate bij aan de sociale samenhang in Harderwijk en de verbinding tussen burgers. Dit thema richt zich op leren, vrije tijd en zorg. Het gaat om voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en zorg (preventieve aanpak, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, ouderenzorg en gezondheidszorg).

Werk
Werk is van groot belang voor de leefbaarheid en de economische structuur van de gemeente. Het gaat daarbij om werkgelegenheid, werklocaties (kantoren, winkellocaties en industrieterreinen), aanwezige eco-

[1] In deze nota wordt het begrip 'voorzieningen' op twee manieren gebruikt: enerzijds als aanduiding voor fysieke gebouwen, waarbinnen mensen elkaar ontmoeten, en anderzijds als benaming voor diensten die veelal gericht zijn op preventie en participatie.

nomische sectoren zoals dienstverlening, zorg, toerisme en detailhandel, arbeidsparticipatie (deelname van vrouwen en 55+-ers) en het opleidingsniveau (aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt).

Bereikbaarheid
De bereikbaarheid bepaalt in hoge mate de aantrekkelijkheid van een gemeente als potentiële vestigingsplaats voor zowel woonconsumenten als bedrijven. De aandacht richt zich hierbij op autoverkeer en parkeren, scheepvaart, openbaar vervoer en langzaam verkeer (fietsers en voetgangers).

4. Scenario's Harderwijk 2031

In dit hoofdstuk zijn de drie scenario's voor Harderwijk 2031 uitgewerkt aan de hand van de volgende thema's: woonklimaat, maatschappelijke voorzieningen, werken en bereikbaarheid.

4.1. Scenario 1: Vasthouden

In scenario 1 staat het behoud van de huidige kwaliteiten van de gemeente Harderwijk voorop. Wat dit betekent voor de vier thema's is in de volgende paragrafen verder uitgewerkt.

4.1.1 Thema Woonklimaat

Doel
Het doel is om in Harderwijk en Hierden een aantrekkelijk woonklimaat te scheppen. Dit wordt bereikt door het instandhouden en realiseren van verschillende woonmilieus voor alle doelgroepen. Het aantal inwoners groeit naar ongeveer vijftigduizend. De woonmilieus die in Harderwijk voorkomen zijn: stedelijk-, groen stedelijk-, dorps-, landelijk- en waterwonen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- In het Waterfront wordt een aantrekkelijk waterwoonmilieu gerealiseerd. Er wordt daarmee geprofiteerd van de unieke ligging van Harderwijk aan het Natura2000-gebied 'Veluwerandmeren';
- Winkelcentra krijgen een kwalitatieve impuls;
- De historische binnenstad wordt makkelijk bereikbaar gemaakt, ondermeer door aangelegde fietsvoorzieningen over de A28;
- In Hierden wordt gebouwd voor de autonome groei van Hierden en het dorp behoudt het eigen karakter en identiteit;

- Andere ontwikkelingen zijn kleinschaliger van aard. Bij deze ontwikkelingen wordt veel waarde gehecht aan het creëren van wooncclusters met een eigen identiteit, zoals het wonen in nieuwe woongemeenschappen of nieuwe woonmogelijkheden bij de herstructurering van oude wijken;
- Bij woningbouw op inbreidings- en herstructureringslocaties wordt gestreefd naar meer variatie in woonmilieus;
- Permanente bewoning in recreatiewoningen wordt door natuurlijk verloop verder teruggedrongen;
- Zorgdragen voor een duurzame leefomgeving door middel van gebiedsgericht milieubeleid.

Welk effect heeft dat op andere thema's?
Het effect van het vasthouden van de huidige kwaliteiten is dat de bevolkingsgroei van Harderwijk na 2020 afvlakt. De omvang en groei van de bevolking van een stad zijn van belang, omdat daarmee het arbeids- en omzetpotentieel toenemen en als gevolg daarvan ook de werkgelegenheid in de stad.

Harderwijk kent op dit moment relatief gezien een laag aantal ouderen. Er is echter een tendens waarneembaar dat Harderwijk aan het vergrijzen is. Het vasthouden van wat we hebben, impliceert dat de bevolkingssamenstelling[2] sneller zal vergrijzen. Dat heeft een gunstig effect op de leefbaarheid in de wijken. Daarnaast hebben ouderen meer vrije tijd, wat een gunstig effect heeft op de voor Harderwijk belangrijke sector leisure. Het effect zal beperkt zijn, omdat de leisure-sector in Harderwijk het in belangrijke mate moet hebben van toeristen van buiten de regio. Een ander effect in dit scenario is dat er een groter beroep gedaan wordt op zorgverlenende instanties. Dit schept meer werkgelegenheid in de zorgsector.

De vergrijzing leidt tot een grotere spreiding over de dag van het autogebruik, waardoor de infrastructuur in de spits minder snel overbelast raakt. Door het terugdringen van permanente bewoning van recreatiewoningen ontstaan meer mogelijkheden voor verblijfsrecreatie, zij het in een laag tempo. De landschappelijke waarden van het buitengebied blijven gespaard.

[2] De bevolkingssamenstelling wordt bepaald door geboorte, sterfte en migratie. Aan de eerste twee variabelen is op het schaalniveau van een gemeente niet veel te doen. Wanneer een gemeente wil werken aan vergroening dan zal zij deze groep op z'n minst moeten vasthouden en indien mogelijk aantrekken.

Door de toename van het autobezit, de automobiliteit, de groei van de woningvoorraad en de werkgelegenheid, zal het verkeer in Harderwijk verder toenemen. In dit scenario zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van bestaande infrastructuur, die gedeeltelijk zal moeten worden aangepast.

Welke consequenties zijn te verwachten?
De vergrijzing, de groei van het inwoneraantal tot 2020 en daarna de stabilisatie van dit inwoneraantal zijn de belangrijkste demografische ontwikkelingen van Harderwijk. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat de beroepsbevolking niet meer groeit en de zorgsector aan belang wint. Als het inwoneraantal stabiel blijft, zullen er ook minder nieuwe mensen met vernieuwende ideeën instromen.

Vergrijzing heeft een ongunstig effect op de economische ontwikkeling van de stad. Voor ruimtelijke opgaven zullen andere middelen moeten worden gezocht om de vaak kostbare herstructurering- en transformatieopgaven te financieren.

Welke voorwaarden zijn daarvoor nodig?
De ontwikkelingen dienen te voldoen aan het rijks- en provinciaal beleid. De projecten, genoemd in het structuurplan Harderwijk 2020, worden uitgevoerd. Vanuit de algemene middelen wordt voldoende budget vrijgemaakt voor herstructurering- en transformatie opgaven.

4.1.2 Thema maatschappelijke voorzieningen

Doel
Het doel is om in 2031 een voorzieningenniveau te creëren waarmee adequaat ingespeeld kan worden op de consequenties van maatschappelijke trends, zoals de vergrijzing, de individualisering en de toegenomen vrije tijd van mensen. Het bestaande voorzieningenpeil wordt als vertrekpunt hiervoor genomen. Op het gebied van onderwijs, cultuur en vrije tijd en zorg en welzijn worden hieronder concrete doelen beschreven.

Onderwijs: Wat leren en ontwikkelen betreft heeft Harderwijk in 2031 ten aanzien van het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs een aanbod dat met enkele varianten is uitgebreid. Brede scholen maken hiervan deel uit.

Cultuur en vrije tijd: Cultuur en vrijetijdsbesteding zijn belangrijke (ver)bindende elementen in de Harderwijkse samenleving. Door voort te bouwen op de bestaande voorzieningen en verenigingen op deze gebieden, wil de gemeente bereiken dat er in 2031 voldoende mogelijkheden voor Harderwijkers zijn om elkaar te ontmoeten, te sporten of aan vormen van vrijetijdsbesteding deel te nemen.

Zorg en welzijn: Harderwijk beschikt over een verbeterd netwerk van zorg- en welzijnsvoorzieningen waarmee problemen en hulpvragen van burgers, die hiervoor zelf geen oplossing kunnen vinden, in een vroeg stadium worden gesignaleerd en aangepakt. Dit netwerk is dicht bij de burgers georganiseerd, bevordert de participatie van burgers en schept mogelijkheden voor ontmoeting.

Wat gaan we daarvoor doen?
- Voor de instandhouding van het onderwijsaanbod is het noodzakelijk dat er meer samenwerking tussen scholen plaatsvindt. De gemeente vervult hierbij een faciliterende rol. Ook zal de gemeente een actieve houding aannemen om uitbreiding van het aanbod te stimuleren.

- Om de kwaliteit van de culturele infrastructuur van Harderwijk te waarborgen, zal in het Waterfront een klein theater worden gebouwd.

- Een verbeterd netwerk van zorg- en welzijnsvoorzieningen kan niet gerealiseerd worden zonder nauwe samenwerking tussen de betrokken maatschappelijke organisaties. Ook is hiervoor vereist dat informatie, advies en cliëntondersteuning dicht bij de burger worden gebracht. De wijkaanpak wordt als middel ingezet om de vorming van dit netwerk te stimuleren.

Welk effect heeft dat op andere thema's?
De ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen binnen dit scenario zal een positief effect hebben op de werkgelegenheid binnen de sectoren onderwijs, cultuur en zorg. Bij herstructurering en transformatie van gebieden zal ruimtelijk rekening moeten worden gehouden met uitbreiding van maatschappelijke voorzieningen.

Welke consequenties zijn te verwachten?
Een vergrijzende bevolking heeft een negatief effect op het aanbod van onderwijs. Afnemende leerlingaantallen drukken op de bekostiging van het basisonderwijs, waarmee het handhaven van het huidige onderwijsaanbod een zware opgave wordt.

Door adequate maatschappelijke voorzieningen in stand te houden, kan Harderwijk zich profileren als een aantrekkelijke stad voor leren, ontmoeting, vrijetijdsbesteding en sportbeoefening. Het opleidingsniveau in de gemeente is op peil gebleven en voor de jeugd is een doorlopende leer- en ontwikkelingslijn gecreëerd. Een goed georganiseerd lokaal netwerk van zorg- en welzijnsvoorzieningen draagt ertoe bij dat bepaalde negatieve gevolgen van bijvoorbeeld de vergrijzing kunnen worden opgevangen of beperkt.

Welke randvoorwaarden gelden?
De ambities inzake maatschappelijke voorzieningen die voortkomen uit scenario 1 moeten passen bij de uitgangspunten van de regiovisie.

4.1.3 Thema werken

Doel
Het doel is om de werkgelegenheid in Harderwijk minimaal op het niveau van 2010 te houden. Dit betekent dat, gezien de huidig opbouw van de lokale economie, de sectoren zorg en dienstverlening in 2031 de belangrijkste werkgevers zijn. De gemeente Harderwijk kent ook in 2031 een relatief laag werkloosheidspercentage in vergelijking met het landelijke cijfer. Het opleidingsniveau van de bevolking, de arbeidsparticipatie en het gemiddelde inkomen van de Harderwijkse burger blijven op het niveau van 2010.

Wat gaan we daarvoor doen?
- De gemeente werkt actief samen met de ondernemers en stelt zich dienstverlenend op richting het bedrijfsleven in publiek-private samenwerkingsvormen. Centrummanagement en parkmanagement zijn hier voorbeelden van.

- De bestaande werklocaties worden optimaal benut. De belangrijkste werklocaties in 2031 zijn het Waterfront, de bedrijventerreinen Lorentz I, II en III, de kantoorlocaties, de winkelcentra, de binnenstad en de verschillende zorginstellingen waaronder het ziekenhuis.

- Er wordt, zonodig samen met ondernemers, ingespeeld op effecten van de bevolkingsontwikkeling, economische dynamiek, de ontwikkeling van vliegveld Lelystad en uitbreiding van de noordvleugel van de Randstad (met name de groei van Almere)

Welk effect heeft dat op andere thema's?
De aanwezigheid van voldoende banen in Harderwijk draagt ook in 2031 bij aan het behouden van het woonklimaat en zorgt ervoor dat het huidige voorzieningenniveau gehandhaafd blijft. De beroepsbevolking in Harderwijk blijft daarbij op het huidige lager en middelbare opleidingsniveau.

De toegenomen drukte op de A28 en de toenemende automobiliteit maakt dat met name de externe bereikbaarheid van de stad minder wordt. Extra druk op het wegennet en de parkeervoorzieningen in de stad worden voorzien. Door de realisatie van de projecten Waterfront en N302 zal de interne bereikbaarheid en parkeergelegenheid op het huidige niveau blijven. De ruimtevraag voor de ontwikkeling van de economie is in dit scenario beperkt, omdat er geen grootschalige nieuwe werklocaties bij komen.

Welke consequenties zijn te verwachten?
In dit scenario blijft de samenstelling van de Harderwijkse economie in stand. Zo blijft de verdeling binnen de sectoren nagenoeg gelijk. De ontwikkeling van de sector industrie is afhankelijk van de invulling van met name Lorentz III. De landelijke groei in de vrijetijds- en zorgeconomie maken dat deze sectoren ook in Harderwijk zullen versterken. Er zijn genoeg banen voor de Harderwijkers in 2031. De groei van de beroepsbevolking zal na 2031 nagenoeg stabiliseren. De vergrijzing van de bevolking heeft ook gevolgen voor de samenstelling van de beroepsbevolking. Er komen

meer 55-plussers op de arbeidsmarkt. De gemeente gaat samen met de werkgevers een actieplan maken om ook deze groep aan het werk te houden.

Een belangrijke consequentie in dit scenario is dat het opleidingsniveau niet veel verandert tot 2031. Dit blijft relatief laag. De ontwikkeling van Nederland als kenniseconomie vraagt echter om hoger gekwalificeerd personeel. In dit scenario gaat Harderwijk niet mee in deze ontwikkeling.

Welke randvoorwaarden gelden?
Het is belangrijk om de economische ontwikkelingen in Harderwijk te volgen en knelpunten tijdig aan te pakken. Het is daarbij van essentieel belang om dit in samenwerking met het bedrijfsleven en de onderwijsinstellingen te doen.

4.1.4 Thema bereikbaarheid

Doel
Het doel is om Harderwijk goed en veilig bereikbaar te maken en te houden voor alle vervoerssoorten: autoverkeer, fietsverkeer, openbaar vervoer en vervoer over water.

Wat gaan we daarvoor doen?

Autoverkeer: De gemeente heeft een beperkte invloed op de toename van het autogebruik en toenemend autobezit. Wel kan de gemeente als het ware een soort 'bovengrens' aanbrengen in de mate waarin de auto een rol mag spelen in het stedelijk gebied. In het kader van dit beleid wordt bij verdere uitwerking van het ontsluitingssysteem uitgegaan van de volgende ontwerpprincipes:

- Zoveel mogelijk scheiding van lokaal, interlokaal en recreatief verkeer bewerkstellingen;
- Herkenbare categorisering van wegen naar zogenaamde stroom- of ontsluitingsfunctie en verblijfsfunctie realiseren;
- Duurzaam veilige inrichtingen realiseren door bijvoorbeeld scheiding van verkeerssoorten;
- De bouw van parkeergarages gelijke tred laten houden met de parkeervraag;
- Realiseren van een parkeerroute informatiesysteem waardoor automobilisten eenvoudig naar beschikbare parkeerplaatsen worden geleid.

Fietsverkeer:
- Ontbrekende schakels in het fietsnetwerk worden aangelegd. Fietsstallingen worden gebouwd en de hoofdstructuur voor de auto en de fiets wordt ontkoppeld. Dit hangt ook samen met de keuze om de auto niet onbeperkt de ruimte te geven in het stedelijk gebied. Ook de verbinding met de Veluwe voor recreatief fietsverkeer wordt geoptimaliseerd.

Openbaar vervoer:
- De gemeente draagt bij aan het terugdringen van automobiliteit. Het openbaar vervoer biedt een goed alternatief. Het aanbod van bus- en treindiensten wordt daarvoor versterkt en overstapplaatsen worden verbeterd. Er wordt geanticipeerd op de plannen betreffende Randstadspoor en de mogelijkheden voor het verkrijgen van een intercitystatus worden verder onderzocht.

Beroeps- en recreatievaart:
- Van Harderwijk een belangrijk centrum maken voor de pleziervaart én een regionaal overslagcentrum voor goederen die via de Randmeren worden aangevoerd realiseren.

Welk effect heeft dat op andere thema's?
Bezoekers van de stad willen graag hun bestemming snel, goed en veilig bereiken. Een goede bereikbaarheid van de stad is daarom van cruciaal belang voor de economie van de gemeente Harderwijk. Met het 'handhaven' van de bestaande bereikbaarheid is Harderwijk redelijk bereikbaar. De effecten van de verbrede N302 zullen vanaf 2011 zichtbaar worden. Ook de aanleg van een aantal parkeeroplossingen zal zijn vruchten afwerpen. Door de opwaardering van de N302 en op de lange duur de verbetering van de doorstroming bij Zwolle en knooppunt Hoevelaken zal Harderwijk beter

bereikbaar worden. Randstadrail zal daar nog extra aan bijdragen. De banen in de Randstad worden daarmee voor Harderwijkers beter bereikbaar.

De invloed van de gemeente op deze ontwikkelingen is echter beperkt. De verbrede N302 zal een aanzuigende werking hebben op verkeer voor de oost-west verbinding. Waarschijnlijk zal dat een gunstig effect hebben op het bedrijventerrein Lorentz dat beter zichtbaar en bereikbaar wordt.

De effecten van een betere (trein)verbinding met andere regio's heeft een gunstig effect op de bereikbaarheid van omliggende steden.

Welke consequenties zijn te verwachten?
De bereikbaarheid van de stad zal in dit scenario verminderen. Er zijn weliswaar verbeteringen, maar die zijn naar inschatting onvoldoende als oplossing voor de mogelijke toekomstige knelpunten. De toename in automobiliteit en autobezit maakt dat zowel de externe als interne bereikbaarheid van de stad afneemt. Dat heeft negatieve consequenties voor Harderwijk als woonplaats, vestigingsplaats voor bedrijven en recreatieve bestemming.

Welke voorwaarden gelden?
Naast rijks- en provinciaal beleid is het van belang dat knelpunten in de rijksinfrastructuur worden opgelost. Daarnaast wordt er vanuit gegaan dat Harderwijk keerstation voor de Randstadrail wordt. Aangezien de infrastructuur op het lokale niveau in 2031 aan de grenzen van de capaciteit raakt, zal zowel qua middelen als in de fysieke ruimte moeten worden gereserveerd voor de aanpassing daarvan.

4.2 Scenario 2: Verdiepen

In scenario 2 staat het kiezen van een aantal speerpunten die gepaard gaan met grootschalige projecten centraal. Wat dit betekent voor de vier thema's, is in de volgende paragrafen verder uitgewerkt.

4.2.1 Thema woonklimaat

Doel
Het doel is om in Harderwijk en Hierden een buitengewoon aantrekkelijk woonklimaat te scheppen, door het in stand houden en realiseren van een zeer gedifferentieerd aanbod in woonmilieus voor alle doelgroepen. Het credo is: meer woonkwaliteit door groei, reconstructie en transformatie.

Wat gaan we daarvoor doen?
Het accent bij het realiseren van nieuw woningaanbod ligt op de kwaliteit. Nieuwe woningen, voorzieningen en bedrijven moeten toegevoegde waarde bieden aan het palet van voorzieningen in de gemeente. De gemeente wil dit op de volgende manieren bereiken:

- Bijzondere woonmilieus realiseren, die in de regio en omliggende steden niet of nauwelijks voorkomen. Inspelen op themagerichte of doelgroepgerichte woonmilieus;
- Eigenzinnige woningbouw en vernieuwende stedenbouwkundige concepten, zoals bijzondere hoogbouw op specifieke locaties verwezenlijken;
- Herstellen van het historische karakter van de binnenstad en de vesting.
- Hierden een aantrekkelijk villadorp maken;
- De identiteit van 'buitenplaats Essenburgh' versterken;
- Volop gebruik maken van de sterke kanten van de stad: ligging aan unieke Natura2000 gebieden, de historische binnenstad, het imagoproject Waterfront en vestigingslocaties aan A28, N302 en N303;
- Prioriteit geven aan energiebesparing, het (regionaal) opwekken van duurzame energie, CO2-reductie en CO2-neutraal bouwen.
- De gemeente Harderwijk sluit zich aan bij de energiedoelstellingen van het Rijk (een energiebesparing van 2% per jaar, 20% duurzame energie in 2020 en 30% reductie van broeikasgassen in 2020 (ten opzichte van 1990)[3].

Welk effect heeft dat op andere thema's?
Het inwoneraantal overschrijdt royaal de vijftigduizend inwoners, niet als doel maar als gevolg van het aantrekkelijke woonklimaat. Het effect van de bovenstaande aanpak is dat andere groepen mensen worden aangetrokken. Het betreft hier de zogenaamde 'creatievelingen'[4]. Deze groep is eerder geneigd een eigen bedrijf te starten en besteedt meer in de lokale economie, waardoor de werkgelegenheid gestimuleerd wordt. Het aantrekken van de creatieve klasse zorgt ook voor een positief effect op de bevolkingssamenstelling. Een impuls om hoger opgeleiden aan te trekken is nodig om de huidige negatieve tendens in Harderwijk te keren (Marlet, 2008).

Harderwijk kent een laag aandeel bewoners uit de midden- en hogere inkomensgroepen. Het aanbieden van voorzieningen is noodzakelijk voor het differentiëren van het woningaanbod. Het gaat de woonconsument om het hele aanbod, waarin de woonomgeving, milieuaspecten, aanbod in sport-, cultuur- en onderwijsvoorzieningen en de leefomgevingskwaliteit (o.a. milieuaspecten) deel uitmaken van het keuzepalet.

[3] Concreet betekent dit dat de gemeente Harderwijk (en alle overige deelnemende gemeenten in Nederland) en het Rijk zich gezamenlijk gaan inspannen voor een schoner, duurzamer en zuiniger Nederland. Hierbij kan gedacht worden aan maatregelen op het gebied van energiebesparing, het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen, de overgang naar duurzame energie en het klimaatbestendig maken van de leefomgeving. Door de raad is bij de vaststelling van het Milieubeleidsplan een motie aangenomen, waarin het college opgeroepen werd om het klimaatconvenant te tekenen om te komen tot een klimaatneutrale gemeente.

[4] Creatievelingen zijn creatieve en/of hoogopgeleide mensen met beroepen zoals: designers, architecten, innovatieve ict-ondernemers, kunstenaars, journalisten en wetenschappers. Deze groep doet het economisch vaak erg goed en vormen een interessant arbeidspotentieel.

Harderwijk moet, wil ze nieuwe woonconsumenten aantrekken, hierin investeren. Een bijkomend voordeel van deze investeringen is dat door de aanwezigheid van deze voorzieningen, mits van een goed niveau, de waarde van het onroerend goed stijgt.

Welke consequenties zijn te verwachten?
Verondersteld wordt dat Harderwijk mensen van buiten de regio aantrekt. Het grootste potentieel bevindt zich in de Randstad. Mensen uit de Randstad zullen de gang naar Harderwijk niet zondermeer maken. Er moet dus een bijzondere kwaliteit worden geboden. Dat wil zeggen dat Harderwijk een nieuwe markt moet creëren. Dit conflicteert met het provinciale beleid waar van bouwen voor de regionale behoefte wordt uitgegaan. De consequentie van dit scenario is dat de capaciteit van de fysieke ruimte de limiet is. Bij een verdergaande groei wordt het grondgebied van Harderwijk verder volgebouwd. Hierden groeit dan fysiek aan Harderwijk vast. Het verkeerssysteem wordt zwaar belast, waardoor extra investeringen noodzakelijk zijn.

Welke randvoorwaarden gelden?
De gemeente moet open staan voor innovatieve ideeën op het gebied van multifunctioneel ruimtegebruik, infrastructuur en voorzieningen.

4.2.2 Thema maatschappelijke voorzieningen

Doel
Het doel is om van Harderwijk in 2031 een stad met een kwalitatief hoogwaardig voorzieningenniveau op het gebied van sport, cultuur, onderwijs, zorg en welzijn te maken. Harderwijk wordt hierin koploper in de regio. Op het gebied van onderwijs, cultuur en vrije tijd en zorg en welzijn worden hieronder concrete doelen beschreven.

Onderwijs: Harderwijk kent in de toekomst een rijk geschakeerd onderwijsaanbod, met meer typen basisonderwijs, diverse vormen van middelbaar onderwijs, een sterk beroepsonderwijs en een Hbo-instelling. In verschillende wijken bestaan brede scholen, waarin onderwijsinstellingen en organisaties nauw samenwerken om de ontwikkelingskansen van kinderen in Harderwijk te vergroten.

Cultuur en vrije tijd: Doordat in allerlei culturele accommodaties is geïnvesteerd, kan Harderwijk zich profileren als een stad waar op gebied van kunst en cultuur een breed programma wordt aangeboden. De vestiging van een 'cultuurhuis' is een belangrijke aanvulling op het aanbod van culturele voorzieningen. Ook sportvoorzieningen krijgen een kwaliteitsimpuls, waardoor het in 2031 mogelijk is om topsportevenementen in Harderwijk te organiseren.

Zorg en welzijn: In 2031 beschikt Harderwijk over krachtige welzijns- en zorgorganisaties die hun onderlinge samenwerking in een sluitende keten hebben georganiseerd, zodat burgers gerichte ondersteuning krijgen. De aanwezigheid van meerdere multifunctionele accommodaties in de stad bevordert deze samenwerking. Voor kwetsbare groepen bestaan op wijkniveau kleinschalige zorgunits en woonservicezones met een aanbod van ondersteunende diensten. Er is een klant- en contactcentrum waar burgers van Harderwijk met al hun vragen terecht kunnen.

Wat gaan we daarvoor doen?
- Een actief beleid voeren, met betrokkenheid van scholen, om de uitbreiding van het onderwijsaanbod mogelijk te maken. Ook de onderwijshuisvesting dient op peil te zijn.
- Sportverenigingen en culturele organisaties betrekken bij plannen om het kwaliteitsniveau van de voorzieningen op deze gebieden te versterken;
- Versterkingen van wijk- en gebiedsgericht werken;
- Ondersteunen en regisseren van de samenwerking tussen zorg- en welzijnsorganisaties;
- Er wordt een multifunctioneel theater gebouwd in het Waterfront.

Welk effect heeft dat op andere thema's?
De kwaliteitsslag in genoemde voorzieningen heeft grote invloed op de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de stad. Voor nieuwe voorzieningen zal ruimte gereserveerd moeten worden. Deze voorzieningen zullen ook goed bereikbaar gemaakt moeten worden. In dit scenario is sprake van een toename van de werkgelegenheid binnen de sectoren zorg, cultuur en onderwijs. Het totaalpakket aan voorzieningen heeft een positief effect op de aantrekkelijkheid van Harderwijk als woonplaats, wat gevolgen heeft voor de woningbehoefte.

Welke consequenties zijn te verwachten?
De hoogwaardige maatschappelijke voorzieningen dragen bij aan een open en toegankelijke stad, met uitgebreide mogelijkheden voor ontmoeting, vrijetijdsbesteding en sportbeoefening. Harderwijk is een stad met een vitale sociale structuur, waarin de verschillende bevolkingsgroepen evenredig participeren. Ouderen en kwetsbare groepen kunnen terugvallen op goede voorzieningen die hen in staat stellen aan de samenleving te blijven deelnemen. Harderwijk onderscheidt zich als een stad met een zeer aantrekkelijk woon- en leefklimaat.

Welke randvoorwaarden gelden?
De uitgangspunten van de regiovisie zijn leidend.

4.2.3 Thema werken

Doel
Het doel is om de economische structuur in Harderwijk en Hierden te versterken. De werkgelegenheid is gegroeid. Een aantal sectoren is sterk ontwikkeld, waardoor Harderwijk een duidelijk economisch imago heeft. De economische positie van de gemeente als geheel is verbeterd, evenals het vestigingsklimaat voor bedrijven. De arbeidsparticipatie van de Harderwijkse bevolking is vergroot. Het aandeel hoger opgeleiden is toegenomen en sluit goed aan bij het aanbod van banen.

Wat gaan we daarvoor doen?

- De gemeente zet in op een aantal sectoren en kiest ervoor om deze te versterken (bijvoorbeeld: zorg, recreatie- en retail- of maakindustrie en zakelijke dienstverlening). De gekozen sectoren worden de belangrijkste dragers van de economie van Harderwijk. Binnen dit scenario vinden grootschalige projecten plaats om de economie te versterken, zoals de uitbreiding van het stadscentrum, de realisatie van een nieuwe culturele dagattractie, het aantrekken van een Hbo-instelling en de komst van een intercitystation.

- Het economische imago van Harderwijk wordt versterkt door deze keuze. Dit imago wordt actief uitgedragen door de gemeente in samenwerking met het bedrijfsleven in de vorm van citymarketing.

- De gemeente zet zich in om het vestigingsklimaat in Harderwijk te verbeteren. Het gaat hierbij zowel om fysieke als niet-fysieke (zachte) randvoorwaarden voor ondernemersschap, waardoor bedrijven kunnen groeien. Fysiek gaat het hierbij om het beschikbaar stellen van ruimte voor kantoren, bedrijven, zorg- en onderwijsinstellingen. De zachte randvoorwaarden bestaan uit sterk accountmanagement en een soepele dienstverlening door de gemeente.

- De synergie versterken tussen de toeristische trekkers en het centrum van Harderwijk.

Welk effect heeft dat op andere thema's?
Om deze grootschalige ontwikkelingen te kunnen realiseren is er een duidelijke ruimtevraag. Meer werkgelegenheid en een duidelijker economisch profiel vereisen ook een gedifferentieerder en aantrekkelijker woonklimaat en een verbetering van het voorzieningenniveau.

Het optimaliseren van de bereikbaarheid is een belangrijke factor binnen het versterken van het Harderwijkse vestigingsklimaat. Harderwijk moet via de A28 en de N302 goed bereikbaar blijven. Voor het vestigingsklimaat is daarnaast ook de komst van een intercitystation van groot belang.

De versterkte economische sectoren hebben ook een scholingsvraag. Alleen de komst van een Hbo-instelling en de verbreding van het Mbo-aanbod maken de versterking van de economische structuur mogelijk. De versterking van de economie heeft in 2031 een positief effect op het leefklimaat van de gemeente Harderwijk.

Welke consequenties zijn te verwachten?
Harderwijk krijgt door bovenstaande ingrepen een duidelijk economisch imago en stadsallure. Er zijn meer bedrijven gevestigd in de gemeente en er is daardoor veel werkgelegenheid. Het opleidingsniveau van de bevolking van Harderwijk is gestegen en dit sluit goed aan bij het aanbod van banen in Harderwijk

Welke randvoorwaarden gelden?
Er moet een keuze worden gemaakt voor de ontwikkeling van bepaalde sectoren, zodat er een duidelijk economisch imago ontstaat. Het is niet mogelijk om iedere sector te laten groeien of ontwikkelen.

4.2.4 Thema bereikbaarheid

Doel
Het doel is om Harderwijk beter, goed en veilig bereikbaar te maken en te houden voor alle vervoerssoorten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Autoverkeer:
- Realiseren van capaciteitsuitbreiding van de hoofdinfrastructuur, de milieubelasting minimaliseren en de barrièrewerking opheffen;
- In combinatie daarmee op een goede locatie een distributiecentrum aanleggen waar vrachtwagens hun lading bestemd voor de stad kunnen overladen op een milieuvriendelijk vervoer, geschikt voor de bevoorrading van winkelcentra;
- Voor lokaal verkeer faciliteiten aanleggen voor elektrisch vervoer met eigen parkeerplekken tegen een laag tarief;
- Parkeren faciliteren aan de rand van de stad. De verbinding met de stad gaat met milieuvriendelijke oplossingen;
- In de stad altijd meervoudig ruimtegebruik bij parkeren toepassen.

Fietsverkeer:
- Het fietswegennet verder optimaliseren. Voorzieningen treffen met laadpunten voor elektrische fietsen.

Openbaar vervoer:
- Intercitystatus voor het station stimuleren;
- De geluidsoverlast van rail- en busverkeer minimaliseren;
- Stimuleren dat de OV-verbinding van Harderwijk naar Apeldoorn, Arnhem en Nijmegen versterkt wordt;
- Daar waar dit voor de snelheid van belang is, vrije busbanen aanleggen.

Beroeps- en recreatievaart:
- Het gebruik van de overslagterminal als belangrijke aanvoerlijn van goederen voor Oost-Nederland verder stimuleren;
- Recreatievaart optimaal faciliteren.

Welk effect heeft dat op andere thema's?
Een intercitystop in Harderwijk betekent een halvering van de reistijd naar Utrecht, Amersfoort en Zwolle. Harderwijk wordt beter bereikbaar en aantrekkelijk als woon- en werkgemeente. Door maatregelen in de infrastructuur en stimulerende maatregelen voor schonere vervoerssoorten wordt een forse milieuwinst geboekt met een gunstig effect op het woonklimaat. Harderwijk profileert zich als vooruitstrevende en milieubewuste gemeente. Dit positieve imago trekt nieuwe ondernemers en activiteiten waardoor de economische groei verder wordt gestimuleerd. De voorbeeldfunctie geeft ook meerwaarde aan het Bouw & Infrapark dat daarmee kan uitgroeien tot een onderwijs- en kenniscentrum op het gebied van innovatieve infrastructuur.

Welke consequenties zijn te verwachten?
Deze ontwikkelingen leggen een flinke beslag op de fysieke ruimte. Bij investeringen in de bereikbaarheid gaan kosten veelal voor de baten uit.

Welke randvoorwaarden gelden?
Genoemde ingrepen zijn niet zonder partnerschap van andere partijen te realiseren. Het rijk, de provincie, maar ook private partijen zullen moet worden betrokken in de realisatie van de plannen. Veel ingrepen in (rijks) infrastructuur worden geïnitieerd door andere overheidspartijen. Het is daarom zeer belangrijk in te zetten op een sterke lobby richting rijk, provincie en zakelijke partners.

4.3 Scenario 3: Verbreden

In scenario 3 profileert Harderwijk zich samen met de andere regiogemeenten als één geheel. De regiovisie waarin is gekozen voor Care Valley Noord-Veluwe is hierbij een belangrijk kader. Wat dit betekent voor de vier thema's wordt in de volgende paragrafen verder uitgewerkt.

4.3.1 Thema woonklimaat

Doel
Het doel is om in de regio Noord-Veluwe (RNV) een aantrekkelijk woonklimaat te scheppen, door het instandhouden en realiseren van verschillende woonmilieus voor alle doelgroepen. Het voorzieningenniveau voldoet aan de regionale behoefte. Het inwoneraantal van rond de tweehonderdduizend inwoners maakt meer mogelijk. Harderwijk neemt opvangtaken voor woningbouw voor de regio voor haar rekening. Deze opgave betekent het creëren van een veelzijdig en dus gedifferentieerd aanbod. Daarbij is rekening gehouden met het aanbod van andere gemeenten in de regio Noord-Veluwe.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Bij het realiseren van woningen wordt steeds gekeken of het te realiseren programma synchroon loopt met de regionale behoefte. Harderwijk bouwt nadrukkelijk ook voor de regio. Harderwijk heeft een centrumfunctie en is verantwoordelijk voor de opvang van woningzoekenden uit de regio.
- Herstructurering en transformatie zijn belangrijke projecten waarbij duurzaam bouwen en energieneutrale woningen en voorzieningen het ultieme doel zijn. Vegetatiedaken en groene gevels versterken de groene identiteit van de RNV en van Harderwijk en Hierden in het bijzonder.
- Hierden opnemen in het landelijk gebied met een eigen rustieke identiteit;
- Natura2000 gebieden met elkaar verbinden via het Horsterwold en de Oostvaardersplassen;
- Ruimte reserveren voor regionale sport-, cultuur-, zorg- en onderwijsvoorzieningen;
- Grote (regionale) duurzame energieprojecten (b.v. houtgestookte bio-wkk, windenergie) realiseren.

Welk effect heeft dat op andere thema's?
De regio manifesteert zich nadrukkelijk als centrum voor 'Care'. Zij bouwt daarvoor aan kennis en expertise. Dat is geconcretiseerd met op zorg en leisure gerichte hogere opleidingen: de Care Academy. Deze opleidingen trekken jonge mensen naar de regio en creëren nieuwe werkgelegenheid. De sectoren zorg en leisure krijgen veel aandacht. Het regionale voorzieningenniveau is sterk verbeterd.

Welke consequenties zijn te verwachten?
De belangrijkste consequentie is dat eendracht macht geeft. Een regio van bijna tweehonderdduizend mensen kan een vuist maken richting het Rijk en de provincie. Voor grote infrastructurele werken is meer draagvlak te genereren bij belangrijke partners en investeerders. Grote regionale investeringen zijn sneller te realiseren door schaalvoordelen en het uitbannen van onderlinge concurrentie. De provincie zal eerder bereid zijn haar medewerking aan plannen te geven vanwege de regionale afstemming.

Welke randvoorwaarden gelden?
De gemeente heeft de regiovisie onderschreven en moet deze nu ook actief uitdragen. Binnen de regio moeten gemeenten elkaar vertrouwen en elkaar ontwikkelingen gunnen om daar gezamenlijk voordeel van te hebben.

4.3.2 Thema maatschappelijke voorzieningen

Doel
Het doel is om in 2031 op het gebied van cultuur, onderwijs, sport en welzijn en zorg en opvang een regionaal voorzieningenaanbod te creëren. Wat cultuur betreft heeft Harderwijk een zodanig voorzieningenniveau dat voor de regio eventueel een centrumfunctie vervuld kan worden. Op het gebied van onderwijs, cultuur en vrije tijd en zorg en welzijn worden hieronder concrete doelen beschreven.

Onderwijs: In de regio is hoger- en middelbaar beroepsonderwijs gekomen dat zich richt op de 'care sector'. Dit hangt samen de ontwikkeling van zorg als belangrijkste economische sector van de Noordwest-Veluwe. Het aanbod van middelbaar onderwijs in Harderwijk is afgestemd op het onderwijsaanbod in de regio.

Cultuur en vrije tijd: In de regio worden verschillende grootschalige sport- en cultuurevenementen georganiseerd. Door goede samenwerking tussen de betrokken gemeenten wordt voorkomen dat er in de regio dezelfde evenementen plaatsvinden.

Zorg en welzijn: In 2031 zijn taken en voorzieningen op het gebied van zorg en maatschappelijke ondersteuning in regionaal verband georganiseerd. Dat geldt ook voor preventief beleid op het terrein van de openbare gezondheidszorg.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Versterken van de aanwezige lokale infrastructuur (accommodaties, instellingen aanbod) voor onderwijs, cultuur, sport en zorg en welzijn;
- Intensiveren van intergemeentelijke samenwerking om de aantrekkingskracht van de regio te vergroten;
- Afspraken met de regio maken over de centrumfunctie van Harderwijk;
- Een multifunctioneel theater bouwen.

Welk effect heeft dat op andere thema's?
Wanneer voorzieningen in Harderwijk mede een regionale functie krijgen, zal de bereikbaarheid van de stad vanuit de regio extra aandacht moeten hebben.

Welke consequenties zijn te verwachten?
Het gezamenlijk organiseren van voorzieningen zal de kwaliteit ervan vergroten. Er is een toename van het gebruik van in Harderwijk aanwezige voorzieningen vanuit de regio.

Welke randvoorwaarden gelden?
De toekomstvisie regio Noord-Veluwe 2031, 'Zakkompas Care Valley Veluwe' is het uitgangspunt. Een op de regio gerichte oriëntatie vraagt om intensivering van de regionale bestuurlijke samenwerking en mogelijk nieuwe vormen van die samenwerking.

4.3.3 Thema werken

Doel
Het doel is om de regionale werkgelegenheid te versterken en de arbeidsparticipatie te vergroten. Harderwijk maakt deel uit van de regio Noord-Veluwe en denkt vanuit de belangen van de inwoners van de gehele regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Harderwijk werkt aan het uitvoeren van de regionale economische visie waarin is gekozen voor Care Valley Veluwe;
- Harderwijk gaat intensief samenwerken met de regiogemeenten als het gaat om de beleidsplannen uit de regiovisie. Leisure, toerisme en zorg zijn de belangrijkste sectoren van de regionale economie;
- Harderwijk neemt het voortouw in de ontwikkeling van de benodigde bedrijventerreinen en kantoorlocaties.

Welk effect heeft dat op andere thema's?
Voor de uitvoering van de regiovisie is vooral ruimte nodig voor grootschalige projecten. Ondanks dat nu nog niet bekend is waar deze projecten gerealiseerd zullen worden, moet Harderwijk wel rekening houden met een ruimtevraag.

Het effect van dit scenario op het woonklimaat en de voorzieningen in Harderwijk en de regio is positief. Immers samen met de andere gemeenten creëren we een groter draagvlak voor een hoogwaardig voorzieningenniveau die geen van de gemeenten op eigen kracht kan ontwikkelen.

De bereikbaarheid is afhankelijk van de locatiekeuzes voor grootschalige ontwikkelingen die binnen de regio gemaakt zijn.

Welke consequenties zijn te verwachten?
Harderwijk heeft samen met de andere gemeenten een regionaal economische opgave. Er is een nauwe samenwerking met de omliggende gemeenten, dit zorgt voor meer daadkracht. Het regionale zorg- en toerismebeleid wordt door de gemeenten gezamenlijk uitgevoerd.

Harderwijk neemt al haar beslissingen in het belang van de regionale economie. Dit kan betekenen dat Harderwijk voor de realisatie van projecten binnen de gemeente afhankelijk is van de gezamenlijke besluitvorming door de regiogemeenten. Het zal in ieder geval ook betekenen dat bepaalde grootschalige ontwikkelingen niet in Harderwijk plaatsvinden, maar in een andere regiogemeente.

Welke randvoorwaarden gelden?
De gemeenten binnen de regio moeten bereid zijn om afspraken met elkaar te maken in het belang van de regio en niet alleen in het belang van de desbetreffende gemeente.

4.3.4 Thema bereikbaarheid

Doel
Het doel is om de regio, inclusief Harderwijk, beter en veilig bereikbaar te maken en te houden voor alle vervoerssoorten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Autoverkeer:
- Realiseren van capaciteitsuitbreiding van de hoofdinfrastructuur, de milieubelasting minimaliseren en de barrièrewerking heffen;
- In combinatie daarmee een innovatief distributiesysteem voor de regio ontwikkelen voor de bevoorrading van winkelcentra in de verschillende regiokernen;
- Aanleggen van laadpunten voor elektrisch vervoer en speciale parkeerplekken tegen een laag tarief voor regionaal verkeer faciliteren;
- Diverse lokale wegen aanwijzen als historische infrastructuur;
- Realiseren van goede parkeervoorzieningen.

Fietsverkeer:
- Het fietswegennet in de regio optimaliseren met laadpunten voor elektrische fietsen op strategische plekken in alle kernen.

Openbaar vervoer:
- Een station met IC-status voor de regio stimuleren, waardoor snelle verbindingen met Zwolle en Amersfoort ontstaan.
- De regio stimuleert milieuvriendelijk OV-vervoer;
- De OV-verbinding van de regio naar Apeldoorn, Arnhem en Nijmegen versterken;
- Vrije busbanen aanleggen, waar dit voor de snelheid van belang is. Het openbaar vervoer moet de concurrentie met de auto aankunnen.

Beroeps- en recreatievaart:
- De Veluwerandmeren laten concurreren met andere watersportgebieden in Nederland.

Welk effect heeft dat op andere thema's?
De regio wordt beter bereikbaar en aantrekkelijker als woon- en werkgemeente. De Noord-Veluwe krijgt aansluiting op de rest van Gelderland. De infrastructurele maatregelen zorgen voor een forse milieuwinst, met een gunstig effect op het woonklimaat.

De regio profileert zich een als vooruitstrevende en milieubewuste regio met een groene identiteit. Dit positieve imago trekt nieuwe ondernemers en activiteiten aan, waardoor de economische groei verder wordt gestimuleerd. De kosten gaan in dit geval voor de baat uit, want de goede bereikbaarheid is een voorwaarde voor vestiging.

Welke consequenties zijn te verwachten?
De barrièrewerking van de A28 en de spoorlijn is verminderd om de Natura2000-gebieden 'Veluwe' en 'Veluwerandmeren' aan elkaar te kunnen koppelen.

Welke randvoorwaarden gelden?
De genoemde ingrepen zijn niet zonder andere partijen te realiseren. De regiogemeenten moeten elkaar versterken en gezamenlijk lobbyen richting het Rijk en de provincie. De regio Noord-Veluwe moet zich als een krachtige eenheid presenteren.

5. Casussen

In het vorige hoofdstuk zijn drie scenario's met toekomstbeelden gepresenteerd. Om de mogelijke doorwerking van deze toekomstbeelden meer inzichtelijk te maken zijn drie concrete casussen uitgewerkt. Deze casussen beschrijven de situatie die ontstaat wanneer de denklijn van een scenario wordt gevolgd. Het zijn vrije denkoefeningen, die los van bestaand beleid zijn opgesteld, met als doel de mogelijkheden te verbeelden.

Er zijn drie casus bekeken waarbij de eerste een duidelijke ruimtelijke en economische component heeft; de tweede een duidelijke sociale en ruimtelijke component heeft en de derde vooral een economische en sociale component heeft. De besproken casus zijn:
1. de ontwikkeling langs de A28;
2. de ontwikkeling van multifunctionele accommodaties in de wijken;
3. de ontwikkeling van het onderwijs.

5.1 De ontwikkeling langs de A28

De ontwikkeling langs de A28 heeft een sterke ruimtelijke én economische component en kan goed in zowel lokale als regionale context worden uitgewerkt. In deze casus gaat het om de invulling van het gebied rondom de A28. Dit kunnen infrastructurele invulling zijn, maar ook ruimtelijke invullingen zoals een kantorenlocatie.

5.1.1 Uitwerking scenario 1: Vasthouden

In dit scenario is het credo vasthouden wat we hebben. De omgeving van de A28 zal in dit scenario beperkt veranderen. Nabij Drielanden worden twee fietsbruggen aangelegd om de fietsverbinding van de wijk met de stad te verbeteren.

De afrit aan de A28 Oranjelaan wordt groen aangekleed en het punt nabij de Ceintuurbaan, de A28 en Oranjelaan wordt bescheiden ingevuld. Ook het perceel van transportbedrijf Post krijgt een groene invulling met eventueel wat werklocaties.

Het gebied rond de Boekhorstlaan krijgt een invulling als P-Veluwe met een bezoekerscentrum. Het gebied bij de Zandlaan blijft zoals het is en zal met de huidige bestemming in gebruik blijven.

De fietsvoorzieningen betekenen een vooruitgang voor de bewoners van de wijk Drielanden. Verder is de invloed van deze uitwerking op het woonklimaat voor bewoners van de gemeente marginaal.

5.1.2 Uitwerking scenario 2: Verdiepen

In dit scenario wordt de afrit Oranjelaan van de A28 een belangrijke kantorenlocatie met markante bebouwing in combinatie met geluidsbeperkende voorzieningen. Deze bebouwing fungeert ook als statement naar de A28: hier vindt u economisch Harderwijk. De ontwikkeling is van toegevoegde waarde voor Harderwijk en geeft stimulans aan de werkgelegenheid door groei van banen voor hoger opgeleiden. Tevens geeft dat een effect op een toename van het aantal forensen met gevolgen voor passagiersstromen voor het openbaar vervoer. Een intercity-verbinding met de Randstad is daarom nadrukkelijk onderdeel van dit scenario.

De locatie aan de Boekhorstlaan wordt een 'Nature-experience' park. Bezoekers van Harderwijk maken hier hun start voor een bezoek aan de historische binnenstad, de Veluwe of de activiteiten in de directe nabijheid zoals het bezoekerscentrum, het klim&klauterpark, een mountainbiketrail en survivaltrail.

De locatie aan de Zandlaan wordt ontwikkeld als tweede belangrijke kantorenlocatie. Een landmark kondigt Harderwijk vanuit het noorden van de A28 aan. Een distributiepark maakt onderdeel uit van deze ontwikkeling waarbij milieuvriendelijk transport van goederen voor Harderwijk wordt gefaciliteerd.

Deze uitwerking heeft duidelijk invloed op het woonklimaat in meerdere opzichten. De werkgelegenheid voor hoger opgeleiden neemt toe. Door de ontwikkeling van een distributiecentrum ondervinden bewoners van de gemeente minder overlast van zwaar verkeer. De reductie van de geluidsbelasting van de A28 betekenen gunstiger woonomstandigheden. De kans op een intercity-status voor het station neemt flink toe vanwege een

verwachte sterke toename van reizigers. Dat heeft dan een positieve invloed op de bereikbaarheid. Zonder deze status zal de toename van forensenverkeer juist een negatieve invloed hebben op de bereikbaarheid.

5.1.3 Uitwerking scenario 3: Verbreden

In dit scenario wordt een concept ontwikkeld waarbij de barrièrewerking van de A28 wordt verminderd. Door een verscheidenheid van ecoducten waaronder Hierdense Poort, fietsverbindingen (Drielanden 2 keer), recrecoducten[5] en andere verbindingen wordt de A28 als het ware ingepakt. Geluidsoverlast wordt in de nabijheid van kernen daarmee gereduceerd.

In de zone aan de A28 worden naast de P-Veluwe in Nunspeet en de P-Veluwe in Harderwijk op meerdere plekken P-Veluwe locaties ingericht. De identiteit van de regio Noord-Veluwe wordt nadrukkelijk gekoppeld aan A28 en Veluwe. Ten zuiden van de A28 wordt het water van de Cresent in Drielanden verbonden met de Randmeren.

De plekken aan de afritten van Harderwijk krijgen een meer regionaal karakter. De afrit aan de Oranjelaan nadrukkelijk als markering van de poort naar bedrijventerreinen van Harderwijk en Ermelo. Aan de Zandlaan wordt een regionaal distributiecentrum ingericht waarbij door middel van milieuvriendelijk transport naar de hele regio wordt vervoerd.

Deze uitwerking heeft in meerdere opzichten invloed op het woonklimaat. De recreatieve voorzieningen voor zowel bewoners van de regio als toeristen nemen toe met een positief effect op de werkgelegenheid en leefomstandigheden. Door de ontwikkeling van een distributiecentrum ondervinden bewoners van de regio minder overlast van zwaar verkeer. Minder geluidsbelasting van de A28 betekent gunstiger woonomstandigheden.

5.2 De ontwikkeling van multifunctionele accommodaties in de wijken

De gemeente wil de dienstverlening aan burgers op het gebied van welzijn, zorg en onderwijs beter bereikbaar maken. Daarvoor is het noodzakelijk om op wijkniveau tussen welzijns-, onderwijs- en zorginstellingen betere relaties te leggen en samenwerking te bevorderen. Multifunctionele accommodaties[6] (MFA's) zijn een middel daarvoor. De ontwikkeling van deze accommodaties heeft zowel een sociale als een ruimtelijke component. Voordelen van MFA's zijn: versterking van de sociale cohesie, inhoudelijke afstemming en koppeling van welzijns-, onderwijs- en zorginstellingen, optimale bundeling van het verenigingsleven en optimaal ruimtegebruik. Voor wat betreft het beheer wordt gewerkt met een organisatievorm die de bewoners van de wijk mogelijkheden tot participatie biedt. Zowel de accommodatie als de activiteiten die daar plaatsvinden sluiten aan op de behoeften van de bewoners in de wijken.

5.2.1 Uitwerking in scenario 1: Vasthouden

Wanneer dit scenario wordt gevolgd dan is het bestaande voorzieningenpeil het vertrekpunt voor de ontwikkeling van Harderwijk. Dit betekent dat er in 2031 in twee wijken, Drielanden en Stadsdennen, multifunctionele accommodaties zijn.

Bij de ontwikkeling van de wijk Drielanden is rekening gehouden met "De Bogen". Deze accommodatie combineert een aantal functies. In 2031 zijn de relaties tussen deze functies versterkt en is de dienstverlening door fysieke ingrepen beter bereikbaar gemaakt. De accommodatie in Stadsdennen heeft in 2031 een inhoudelijke invulling gekregen op basis van de behoeften van de bewoners in de wijk en uitgaande van de het aanbod van de al aanwezige voorzieningen. In de overige wijken zijn de bestaande voorzieningen fysiek en programmatisch aangepast, zodat hun sociale functie is versterkt.

5.2.2 Uitwerking in scenario 2: Verdiepen

Harderwijk beschikt op basis van dit scenario in 2031 over een kwalitatief hoogwaardig voorzieningenniveau. Het MFA-concept is uitgerold over de gehele gemeente. Naast de accommodaties in Drielanden en Stadsdennen zijn er ook accommodaties in Waterstad, Stadsweiden, Tweelingstad, Frankrijk en de binnenstad. In Hierden heeft het Dorpshuis ook deze functie.

Door consequente toepassing van het MFA-concept

[5] Met recrecoducten worden combinaties van ecoducten met recreantenpassages bedoeld.

[6] Een MFA is een gebouwde voorziening waar meerdere organisaties, vaak vanuit verschillende achtergronden, intensief met elkaar samen werken om een divers aanbod van dienstverlening en voorzieningen op elkaar aan te laten sluiten.

is de herkenbaarheid daarvan in de gemeente toegenomen. MFA's zijn een belangrijke ontmoetingsplaats geworden: waar mensen samenkomen, gebeurt iets. Dit heeft de sociale samenhang in de wijken vergroot.

Daarnaast ondersteunen MFA's de onderlinge (keten) samenwerking van welzijns- en zorgorganisaties en de ontwikkeling van woonservicezones. Ze doen dienst als centrale punten waar mensen advies en informatie kunnen inwinnen, en waarvandaan zorg en aanverwante diensten worden gecoördineerd.

MFA's hebben een duidelijke functie binnen het Brede School-concept. Door onderwijs met sport- en culturele activiteiten te clusteren, kunnen ouders een goede balans vinden tussen hun werk en de zorg voor de kinderen. Hierdoor ontstaat een gunstig effect op de arbeidsparticipatie.

In scenario 2 worden de voordelen van MFA's zodanig benut dat zij een grote bijdrage leveren aan de versterking van de sociale infrastructuur in de gemeente. Een dergelijk scenario betekent een verrijking van het woonklimaat de leefbaarheid van wijken. De betrokkenheid van de burger neemt toe.

5.2.3 Uitwerking in scenario 3: Verbreden

In scenario 3 wordt het MFA-concept verder uitgerold over de regio in de vorm van 'Kulturhusen' voor de regio Noord-Veluwe. Daarbij wordt rekening gehouden met de specifieke sociale en culturele context van de verschillende gemeenten in de regio. Deze Kulturhusen zijn eigentijdse gebouwen waarin exposities, culturele evenementen, trainingen, informatiebijeenkomsten, vergaderingen en andere activiteiten plaatsvinden. Activiteiten worden in regionale samenwerkingsverbanden gecoördineerd.
Het verspreiden van het MFA-concept sluit aan op de Care-valley gedachte: zorgzame en ontspannen regio. De in scenario 2 genoemde voordelen gelden ook in scenario 3. Daarnaast zijn er efficiëntievoordelen en afstemmingsvoordelen op regioniveau te behalen.

5.3 Het onderwijsaanbod

Het aanbod van het onderwijs heeft een sociale, ruimtelijke én economische component. Het gaat in deze casus met name om de aansluiting tussen leren en werken, het opleidingsniveau en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in Harderwijk. Het aanbod in onderwijs maakt deel uit van het totaalpakket aan voorzieningen dat Harderwijk haar bewoners te bieden heeft.

5.3.1 Uitwerking in scenario 1: Vasthouden

In dit scenario is het credo 'vasthouden wat we hebben'. Het onderwijsaanbod zal in dit scenario beperkt veranderen. Het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs zijn met één of twee varianten uitgebreid. In Drielanden is een Brede School operationeel en in Waterstad is een bijzondere vorm[7] van basisonderwijs gevestigd. De bestaande Mbo-instellingen zijn elk met twee nieuwe studierichtingen uitgebreid. Dit scenario heeft slechts marginaal effect op het woonklimaat.

5.3.2 Uitwerking in scenario 2: Verdiepen

Naast de uitbreiding zoals in scenario 1 beschreven, wordt in dit scenario het onderwijs uitgebreid door een uitbreiding van het aanbod met Hbo. Rondom het station in Harderwijk volgen circa 2.000 tot 4.000 studenten uit Harderwijk en de omliggende gemeenten dit type onderwijs. Dit geeft de stad als geheel een jonger karakter. Er zijn daardoor meer horecagelegenheden, sportcentra en culturele evenementen die speciaal op jongeren zijn gericht. Harderwijk voorziet ook in passende studentenhuisvesting in het stationsgebied.

Door de toevoeging van hoger beroepsonderwijs is het opleidingsniveau van de inwoners van Harderwijk gestegen. De Hbo-instelling verzorgt specifieke opleidingen in gekozen economische sectoren zoals zorg, recreatie en retail of maakindustrie en zakelijke dienstverlening. Deze opleidingen zijn uniek voor Nederland. Het Mbo-aanbod profiteert van deze ontwikke-

[7] Hier wordt bedoeld een Vrije School, een Jenaplanschool of een Montessorischool.

ling en biedt extra opleidingen in deze sectoren aan. Er is daardoor een sterk aanbod in middelbaar- en hoger beroepsonderwijs, passend bij het economisch profiel van Harderwijk.

Het is belangrijk dat opleidingen en banen in de gemeente Harderwijk op elkaar aansluiten. Hieraan dragen alle betrokken uit het onderwijs en uit de arbeidsmarkt bij. In het basisonderwijs is het aanbod in Harderwijk verrijkt met een Jenaplanschool en een Montessorischool.

Een breed onderwijsaanbod verbetert de positie van Harderwijk als potentiële vestigingsplaats voor bedrijven en woonplaatszoekenden.

5.3.3 Uitwerking in scenario 3: Verbreden

In dit scenario vindt de afstemming van het onderwijs op regionaal niveau plaats. In de regio zijn verschillende typen hoger en middelbaar onderwijs. Deze zijn voornamelijk gericht op de 'care sector'. Er is een gevarieerd aanbod Mbo-opleidingen in de regio. Er is een Care Academy opgericht, exclusief op de care sector georiënteerd, die aansluit op de specifieke kenmerken van de regio. Deze instelling wordt niet per definitie in Harderwijk gevestigd.

Het bredere aanbod van onderwijs in de regio verbetert het woonklimaat in de regio. Het effect op werkgelegenheid en woonklimaat voor Harderwijk zal zwakker zijn dan in scenario 2 afhankelijk van de vestigingsplaats maar zeker sterker dan scenario 1.

Uw mening telt!
De mogelijke toekomst voor Harderwijk is beschreven in drie scenario's. Kij
en stel uw vragen.
Wij zijn erg benieuwd naar uw reactie en motivering. U kunt deze kwijt op
Bij inlevering krijgt u een consumptiemunt, die u aan de bar kunt besteden
Toekomstbeeld A:
1a. Wat spreekt u in het scenario Vasthouden aan?
Waarom spreekt dit u aan?
E. VAN DER W
CDA
VAN LUXEMBURG
CDA
tip van de expert
kies voor beperkt aantal thema's
tip van de expert!
tip van de expert!
Met ambitie is niets mis! Het is
tip van de expert
kies: schaalgrootte +
bijbehorend programma
lokaal
regionaal
nationaal
?
tip van de

6. Participatie

Een visie maken op de stad doe je niet alleen. De gemeente heeft vanaf het eerste begin gekozen om burgers en ondernemers te betrekken in het proces. In de loop van 2009 zijn er verschillende bijeenkomsten georganiseerd.

In het traject dat vooraf ging aan deze kaderstellende nota zijn voor elk van de drie beleidsvelden (sociaal, economie, ruimte) informatieve bijeenkomsten georganiseerd met de verschillende raadscommissies en de burgers van Harderwijk. Ook heeft er een expertmeeting plaatsgevonden waarin externe experts op ruimtelijk, economisch en sociaal gebied hun licht over de Harderwijkse situatie en toekomstscenario's hebben laten schijnen. Verder hebben veel medewerkers vanuit de gemeentelijke organisatie een bijdrage geleverd. Er is gebruik gemaakt van bestaande gemeentelijke beleidsnota's, van gegevens uit beleidsrapporten en van nota's van de regio Noord-Veluwe, Kamer van Koophandel, de provincie Gelderland en het Rijk.

6.1 Bespreking in raadscommissies

In mei, juni en september zijn de informatienotities van de sociale stadsvisie, economische visie en ruimtelijke structuurvisie afzonderlijk van elkaar besproken met de verschillende raadscommissies, respectievelijk Samenleving, Beleid Algemeen en Ruimte. De processen die waren gestart om te komen tot de bovengenoemde visies zijn hierna geparkeerd om eerst deze kaderstellende nota Stadsvisie Harderwijk 2031 te ontwikkelen. Daarbij is ambtelijk steeds gezocht naar een integrale benadering door adviseurs van verschillende afdelingen te betrekken bij het proces. De projectleiders van de drie visies hebben samen met een procesmanager een kernteam Stadsvisie gevormd.

In de informatienotities zijn SWOT-analyses beschreven die zijn voorgelegd aan de commissies én aan publiek en onder begeleiding van een externe deskundige. Hierbij kwam de vraag aan de orde of in deze analyses zaken over het hoofd zijn gezien. De verschillende analyses en de aanvullingen zijn met elkaar gecombineerd en gecomprimeerd tot een werkbare hoeveelheid kansen en bedreigingen, sterkten en zwakten.

6.2 Expertmeeting

In oktober zijn externe deskundigen met expertise op verschillende beleidsterreinen uitgenodigd om met een blik van buiten hun mening te geven over de resultaten van de interne analyse. Ze kregen de gelegenheid kritiek te uiten en op- en aanmerkingen te maken. De informatie van de experts is gebruikt om de onderbouwing van de Stadsvisie te versterken. Hun belangrijkste tip hebben zij op een tegel gezet, waarvan het resultaat op de volgende pagina is weergegeven. De strekking van hun advies is als volgt: Durf te kiezen en baseer de keuze op de potenties van Harderwijk

6.3 Burgerpanel

Met behulp van de input van de raadscommissies en de expertmeeting zijn de drie scenario's uitgewerkt. Deze scenario's zijn voorgelegd aan het burgerpanel, waarbij 267 respondenten hebben gereageerd. Van de respondenten vond 77% dat de gemeente nu plannen moet voorbereiden voor na 2020 wanneer het Waterfront en Drielanden zijn gerealiseerd. De knelpunten die volgens deelnemers moeten worden aangepakt zijn de verkeerssituatie/bereikbaarheid, het stationsgebied en parkeren in de binnenstad.

Op de vraag welke prioriteiten de respondenten zouden stellen, worden een goed woonklimaat, hoogwaardig openbaar vervoer, een goed fietspadennetwerk, het opknappen van de stationsomgeving, duurzaamheid, energieneutraal en milieu, een stadspark en meer luxe winkels als belangrijke verbeteringen genoemd. Een intercityverbinding, een theater of schouwburg en meer winkelvoorzieningen worden het meest gemist. Tenslotte hebben respondenten aandacht gevraagd voor meer starterswoningen, geen hoogbouw, het beschermen van het landelijk gebied en duurzaam wonen, werken en recreëren.

De uitkomst van het burgerpanel is een gevarieerd pakket aan wensen met veel verschillende onderwerpen. Opvallend is dat meer dan de helft van de respondenten aangeeft voor scenario 3 te willen gaan. De volledige rapportage van het burgerpanel staat in bijlage 5.

6.4 Ambtelijke raadpleging

In projectgroepen is het concept van de Stadsvisie Harderwijk 2031 besproken met adviseurs van verschillende afdelingen. De op- en aanmerkingen zijn verwerkt en in een grote plenaire bijeenkomst zijn de scenario's

toegelicht. Er is overwegend positief gereageerd op de documenten.
Om te komen tot een voorkeursscenario is er integraal een multi-criteria analyse uitgevoerd (zie bijlage 6). Ambtelijke vertegenwoordigers van alle relevante disciplines hebben de gelegenheid gehad om hun voorkeur aan te geven op deelaspecten. Scenario 2 komt daar als beste uit, op de voet gevolgd door scenario 3. Het meer behoudende scenario scoorde slecht. De bespreking van deze uitkomsten levert op dat scenario 1 wordt gezien als stilstand en daardoor achteruitgang. Scenario 2 krijgt een voorkeur waarbij wordt opgemerkt dat de fysieke ruimte de grens van de ontwikkelingen bepaalt. Scenario 3 wordt als waardevol beschouwd, maar de tijd wordt nog niet rijp geacht voor dit scenario.

6.5 Burgerreacties en website-reacties

Alle bewoners van de gemeente zijn in december door middel van een huis-aan-huis folder op de hoogte gesteld van de ontwikkeling van een stadsvisie. Er kon gereageerd worden via de website of mondeling op een inloopbijeenkomst. Op deze inloopbijeenkomst werden de verschillende scenario's gepresenteerd en is bezoekers gevraagd te reageren.

De reacties kwamen van burgers die zich goed hadden voorbereid. De teneur uit deze reacties is dat burgers van de gemeente graag ontwikkelingen zien plaatsvinden maar niet tegen elke prijs. Een mogelijke groei naar 70.000 inwoners met kans op stedelijke problematiek wordt niet realistisch gevonden. Stilstand is over het algemeen geen optie, blijkt uit de gegeven reacties. Burgers zien wel wat in samenwerking met andere gemeenten vanwege grote voordelen, maar zien in dat het moeilijk zal zijn dat goed te organiseren.

Uit de reacties kan worden samengevat dat de inwoners veel waarde hechten aan goed onderwijs, inclusief Hbo. Ook wil men graag het karakter van het huidige Harderwijk en het dorpse karakter van Hierden behouden. De historische elementen in de stad worden belangrijk gevonden. De economische ontwikkeling wordt noodzakelijk gevonden om de werkgelegenheid op peil te houden en een intercity stop in Harderwijk, vanwege de snellere verbindingen naar Amersfoort en Zwolle

De opkomst was laag waardoor de representativiteit te wensen overlaat. Dit heeft waarschijnlijk deels te maken met het hoge abstractieniveau van een stadsvisie. De reacties zijn na te lezen in bijlage 7.

6.6 Reactie vanuit de regio

In het proces wordt ook ruimte ingebouwd voor de reactie vanuit de regio op de toekomstplannen van Harderwijk. Voor alle scenario's maar met name voor scenario 3 is het van essentieel belang om draagvlak te vinden bij de verschillende regiogemeenten. Hierbij hoort ook nadrukkelijk de gemeente Zeewolde. Direct nadat het college de kaderstellende nota Stadsvisie Harderwijk 2031 heeft vrijgegeven voor debat in de gemeenteraad wordt de regio betrokken bij de stadsvisie.

6.7 Verwerking reacties in advies

Alle reacties hebben in meer of mindere mate bijgedragen aan het tot stand komen van deze visie. Uit de reacties bleek welke aspecten belangrijk werden gevonden. De afdeling milieu heeft bijvoorbeeld ingebracht dat de ambities uit het Milieubeleidsplan niet te herkennen waren in het stuk. Vervolgens is dit is in de definitieve versie aangepast. De externe deskundigen hebben gewezen op de noodzaak om heldere keuzes te maken. Hierdoor zijn de scenario's scherper neergezet. Door de burgers is gewezen op de identiteit van Harderwijk en Hierden. Dit aspect is meegenomen in de scenariobeschrijving. Een aantal reacties is bruikbaar voor de uitwerking van deze Stadsvisie tot de verschillende deelvisies voor economie, sociaal en ruimte.

In de verschillende bijeenkomsten is met elkaar gesproken over te verwachten effecten van de verschillende scenario's. Deze reacties vormen samen met de analyse uit de hoofdstukken 2, 3 en 4 de basis voor de scenariokeuze.

7. Conclusie en advies

Tijdens het proces van de totstandkoming van de kaderstellende nota Stadsvisie Harderwijk 2031 is gezocht naar een goede onderbouwing. Hiervoor is input gevraagd van burgers, bedrijven en instellingen in de gemeente, deskundigen van buiten de gemeente, alle ambtelijke disciplines en het bestuur. Concrete voorbeelden, thema's en casussen zijn gebruikt om de scenario's inzichtelijk te maken voor alle betrokkenen. De gevolgen en de kantekeningen van de scenario's zijn hierdoor helder en duidelijk geworden. Hiermee zijn alle belangrijke aspecten van de stadsvisie Harderwijk besproken. In dit hoofdstuk vindt de verantwoording van de scenariokeuze plaats. De belangrijkste criteria daarbij zijn: 'wat is een ontwikkeling die bij de gemeente Harderwijk en haar inwoners past?' en 'welke ontwikkeling leidt tot een open, ontspannen en ondernemende stad in 2031?'.

Vasthouden
Scenario 1 houdt in dat na het realiseren van de nu ingezette plannen Harderwijk zich richt op beheer en onderhoud. Vasthouden is het uitgangspunt van dit scenario. Dit past niet bij de ontwikkeling die Harderwijk in de afgelopen jaren heeft doorgemaakt, past niet bij de functie van centrumgemeente en past niet bij het gewenste imago van de gemeente. Ook burgers geven aan dat het niet verder ontwikkelen van Harderwijk als stilstaan wordt gezien.

Verdiepen
Scenario 2 is nadrukkelijk gericht op een sterke verdiepingsslag. De groei en ontwikkeling van Harderwijk in dit scenario zorgen voor de instroom van nieuwe mensen, kennis en cultuur. Dit verbetert het draagvlak van maatschappelijke en commerciële voorzieningen in de gemeente. Dit sluit ook aan bij de ambitie van de gemeente die streeft naar een open en ondernemende stad. Echter, het ontspannen karakter van de gemeente wordt behouden. Dit maakt dat een al te grote ambitie, een groei naar bijvoorbeeld 70.000 inwoners door vele betrokken als niet wenselijk wordt aangemerkt. De beschikbare ruimte is een beperkende factor voor dit scenario. Immers, de wens tot het behoud van het groene karakter komt hiermee in het gedrang. Het is belangrijk in dit scenario te benadrukken dat groei geen doel op zich is, maar een gevolg kan zijn van de verdiepingsslag.

Verbreden
In scenario 3 staat de samenwerking met de regiogemeenten centraal. Veel mensen zien de samenwerking op de lange termijn als wenselijk en noodzakelijk. In dit scenario wordt de kracht van de regio benut om activiteiten, voorzieningen en initiatieven te trekken naar de regio. Harderwijk profiteert daarvan. De realiteit van de samenwerking wordt daarbij niet uit het oog verloren. Het verlies van regie op de eigen ontwikkeling van de gemeente en het ontbreken van een regionaal wij-gevoel zijn doorslaggevend om dit scenario nu niet te kiezen.

Advies
Op basis van alle aangedragen argumenten blijkt dat ontwikkeling noodzakelijk is om van Harderwijk ook in 2031 een aantrekkelijke woon- en werkgemeente te maken. Scenario 1 biedt daarvoor te weinig mogelijkheden. Scenario 2 en 3 bieden die mogelijkheden wel. In scenario 2 houdt de gemeente zelf regie, kunnen projecten sneller worden gerealiseerd en versterkt de gemeente haar centrumfunctie. In scenario 3 wordt daarentegen nadrukkelijk gekozen voor een gezamenlijke regie. Hierdoor is er weliswaar meer slagkracht, maar ook langere besluitvorming die de uitvoering van projecten kan vertragen.

De gemeenteraad van Harderwijk kiest daarom voor:

Scenario 2 'Verdiepen' waarbij Harderwijk zich inzet voor het opstellen van een aansprekende regionale agenda

Uitgave
Gemeente Harderwijk
Postbus 149
3840 AC Harderwijk
T 0341 41 11 82
E stadsvisie@harderwijk.nl

juni 2010

Auteurs
Kernteam Stadsvisie:
Paul Lohmeijer
Hanneke Annink
Henk Maas
Peter de Jong
Jiska Krikke

Vormgeving
Ton Pors

Druk
Intervisie Ermelo

gemeente harderwijk

Inhoudsopgave bijlagen

Bijlage 1: Processchema Stadsvisie 2

Bijlage 2: Structuurplan Harderwijk 2020 3

Bijlage 3: SWOT-analyse 7

Bijlage 4: Thema's in relatie tot trends 8

Bijlage 5: Burgerpanel 9

Bijlage 6: Multicriteria-analyse 15

Bijlage 7: Inloopbijeenkomsten & websitereacties 17

Bijlage 1: Processchema Kaderstellende nota Integrale Stadsvisie Harderwijk 2030

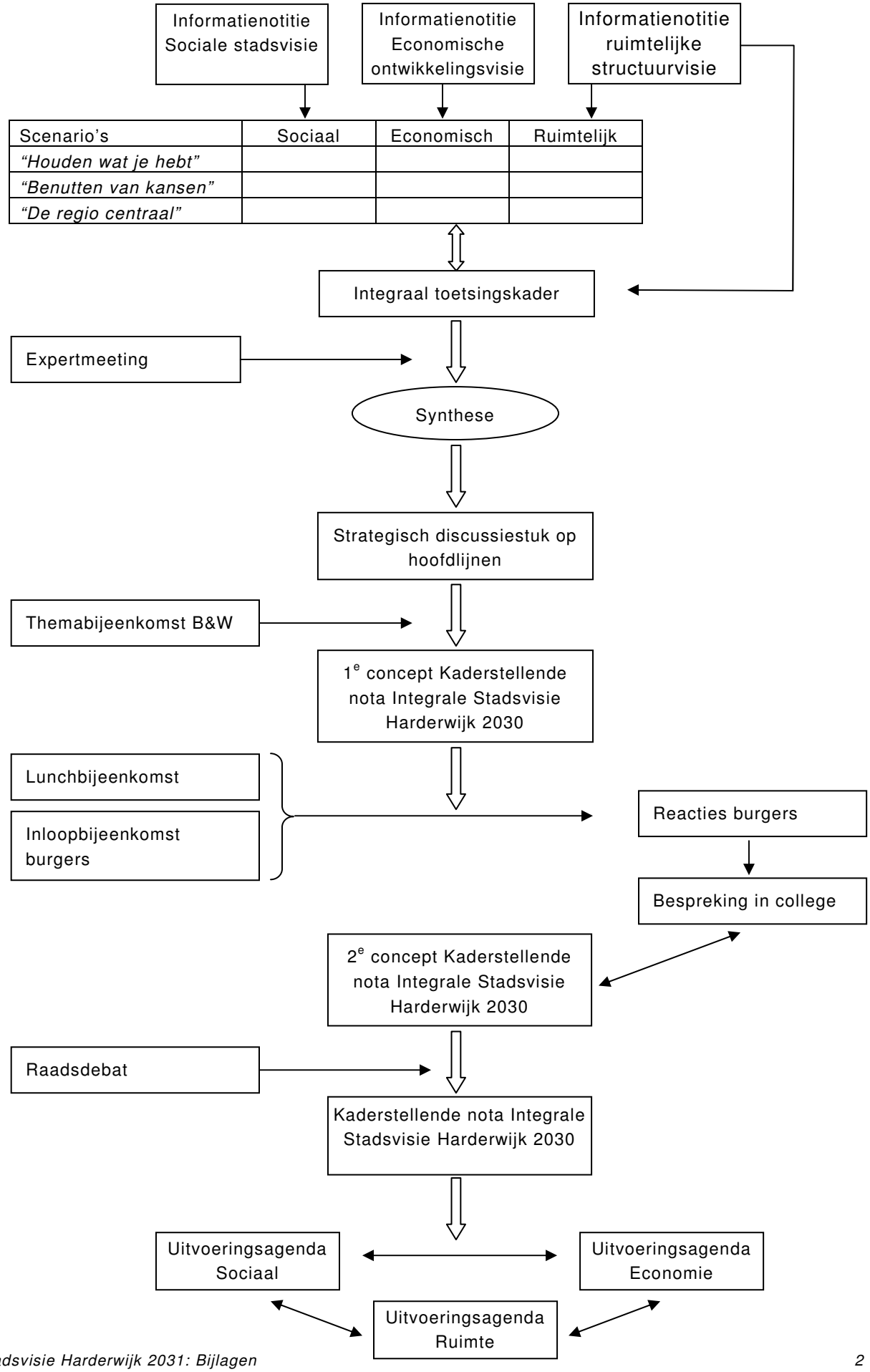

Bijlage 2: Samenvatting Structuurplan Harderwijk 2020

De navolgende teksten komen uit het Structuurplan Harderwijk 2020

Het motto is: Niet per se groeien, kiezen voor kwaliteit

Citaat:
Een belangrijk uitgangspunt is dat Harderwijk niet zo nodig veel groter hoeft te worden. Maar het is wel de bedoeling om te voorzien in de lokale behoefte aan woningen en in de daarbij behorende voorzieningen, en dat leidt tot een zekere groei. Maar het gaat in dit structuurplan vooral om meer kwaliteit. Bij transformatieopgaven is kwaliteitsverbetering een belangrijke drijfveer. Daarbij gaat het om milieukwaliteit (met name bij herinrichting van bedrijvenlocaties), ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke kwaliteit. Hierbij zijn ook de onbebouwde ruimten essentieel. In dit plan zijn daarom ook de hoofdlijnen aangegeven van de stedelijke groenstructuur en de inrichting van de openbare ruimte. Daarbij speelt tevens dat bepaalde delen van de infrastructuur moeten worden aangepast aan toekomstige eisen. Ook in het buitengebied is er sprake van functieverandering. De rol van de boeren als de verzorgers van ons landschap neemt af, met als risico verrommeling en afnemende landschappelijke kwaliteit. Het structuurplan gaat mede daarom uit van het omzetten van een deel van het agrarische buitengebied in natuurgebied en waar mogelijk functieverandering van agrarische bebouwing.

De ambities vertaald in acht ruimtelijke speerpunten
De kern van de ruimtelijke keuzen in dit Structuurplan ligt in de volgende acht samenhangende ruimtelijke speerpunten voor Harderwijk:

- Dragers met beeldkwaliteit:
  Hoogwaardige en herkenbare inrichting van de belangrijkste routes en groenstructuren door de stad.
- Poort naar de Veluwe:
  Zorgen voor een sterke toeristische verbinding tussen Harderwijk en de Veluwe.
- Attractieve binnenstad:
  Behoud, herstel en versterking van de kwaliteiten van de binnenstad.
- Transformatie ‘eendengebied’:
  Groene gebiedsontwikkeling van het gebied met de intensieve veehouderij.
- Slimme werkgebieden:
  Optimaal benutten van de schaarse ruimte voor hoogwaardige bedrijventerreinen.
- Waterfront, gezicht naar het water:
  Maximaal inspelen op de ligging van Harderwijk aan open water.
- Uitgesproken woonmilieus:
  Meer variatie in woningaanbod door grotere verschillen tussen woonbuurten.
- Regiohart Harderwijk:
  Bundeling van regiovoorzieningen rondom station met intercitystatus.

Kernboodschap: de ruimtelijke keuzen voor Harderwijk 2020

Onderstaande tekst (hoofdstuk 4 van het Structuurplan) geeft een integraal, samenhangend beeld van de ruimtelijke keuzen die gemaakt worden voor de komende vijftien jaar. Daarmee is dit de kernboodschap van het Structuurplan.

De veranderingen: vooral beter, niet per se groter
Er zullen de komende jaren veel veranderingen in de stad plaatsvinden, en vaak zijn het veranderingen die niet direct leiden tot opvallende wijzigingen in het kaartbeeld van de stad. Het Harderwijk van 2020 zal in veel opzichten nog lijken op het Harderwijk van nu. Zo zal de stad in 2020 niet veel groter zijn, zoals de Stadsvisie 2020 al aangeeft. Toch verandert er in een periode van zo'n vijftien jaar heel veel in en rondom de stad door herinrichting van openbare ruimte, uitbreiding en vervanging van bebouwing. Centraal bij deze ontwikkelingen staat het streven naar ruimtelijke kwaliteit.

Geen nieuwe uitbreidingslocaties
In dit structuurplan worden geen nieuwe uitbreidingslocaties toegevoegd. Op de al eerder aangewezen locaties kan nog vele jaren worden gebouwd. Maar aangezien Harderwijk daarna niet of nauwelijks nog uitbreidingsmogelijkheden heeft, moet de beschikbare ruimte wel optimaal worden benut. Dat geldt niet alleen voor uitbreidingslocaties, maar ook voor bouwlocaties binnen bestaand stedelijk gebied.

Op vrijkomende locaties: woningbouw kan, maar niet als vanzelf
Voor de herbestemming van een vrijkomende locatie (bv. een schoolterrein of bedrijfslocatie in een woonwijk) is een woonfunctie vaak een goede optie, vooral omdat woningen levendigheid, sociale veiligheid meebrengen, en minder milieuhinder veroorzaken dan bedrijven. De leefbaarheid van de wijk dient hierbij in alle gevallen in het oog te worden gehouden. Toch is keuze voor woningbouw niet overal vanzelfsprekend. In incidentele gevallen kan het de voorkeur hebben om een vrijkomende locatie niet te bebouwen, bijvoorbeeld om een ontbrekende schakel in de groenstructuur te herstellen. Daarnaast kan worden gedacht aan functies in de maatschappelijke of dienstverlenende sfeer.

Infrastructuur aangepast aan toekomstige eisen
Naast de herontwikkeling van terreinen in de stad is aanpassing van de infrastructuur aan de toekomstige eisen een belangrijke opgave voor de komende periode. Concreet moet de capaciteit van de provinciale weg N302 worden verhoogd. Essentieel is dat daarbij de barrièrewerking van de weg wordt verminderd, en dat de omgevingskwaliteit verbetert.
Voor een sterkere relatie tussen stad en Veluwe wordt een attractieve fietsverbinding aangelegd tussen de Deventerweg en de Veluwerand. Een ander concreet project om de bereikbaarheid te vergroten is capaciteitsverhoging en ondertunneling van het spoor nabij het NS-station.

Buitengebied: hogere landschappelijke kwaliteit, agrarisch gebruik economisch gezond
In de jaren tot 2020 gebeurt er niet alleen veel binnen Harderwijk, ook in het buitengebied zal er veel veranderen. Voor het bosrijke deel van het buitengebied ten zuiden van de A28 wordt ingezet op behoud van natuurwaarden, versterking van de landschappelijke attractiviteit en betere benutting van de toeristische potenties.
Voor het buitengebied rondom Hierden blijven er mogelijkheden voor een gezonde voortzetting van het agrarische gebruik. Toch zal in de toekomst meer ruimte geboden worden aan omzetting van het agrarisch gebruik in een woonfunctie of bijvoorbeeld een kleinschalig bedrijfje. Dit moet dan wel gepaard gaan met sloop van oude opstallen en een kwaliteitsverbetering van het landschap. Daarnaast zal altijd een integrale afweging gemaakt moeten worden of bepaalde bedrijfsvoering zich op specifieke plaatsen goed verhoudt met eventuele gewenste ontwikkelingen - bijvoorbeeld of milieuhinderlijke intensieve veehouderij moet worden uitgebreid nabij een locatie die juist heel geschikt is voor extensieve woningbouw. Voor delen van het buitengebied wordt rekening gehouden met het omzetten van agrarische terreinen in natuurgebied (Mheenlanden, Hierdense Poort). Daarnaast moet worden gezocht worden naar andere passende functies voor het buitengebied, waarbij behoud en versterking van landschappelijke kwaliteiten het uitgangspunt is.

De acht ruimtelijke speerpunten en de keuzen
De ambities van de gemeente Harderwijk zijn vertaald in acht ruimtelijke speerpunten - de belangrijkste ruimtelijke doelen voor de stad in de komende jaren (zie ook hoofdstuk 3). Op welke manier zullen die doelen de komende jaren bereikt worden? Hier volgen de keuzen die gemaakt zijn, voor elk van die speerpunten. Samen vormen deze keuzen de kern van dit Structuurplan.

Dragers met beeldkwaliteit
Hoogwaardige en herkenbare inrichting van de belangrijkste routes en groene aders door de stad.
De hoofdwegen en andere structurerende lijnen in de stad worden "dragers" genoemd. De belangrijkste dragers zijn de Newtonweg/Verkeersweg, de Deventerweg/Hoofdweg, de Oranjelaan/Stationslaan, de Ceintuurbaan en de Westermeenweg. Ook de hoofdwegen A28 en N302 en de spoorlijn zijn dragers. Deze dragers vormen de belangrijkste routes door de stad. Wie via deze routes door Harderwijk rijdt krijgt een beeld van de stad, bij voorkeur een positief beeld. Er wordt daarom veel aandacht besteed aan de beeldkwaliteit van de dragers; dit geldt voor de kwaliteit van de ruimtelijke inrichting (profielen, beplanting) van de dragers en voor de kwaliteit van de bebouwing daarlangs. Langs de meeste dragers wordt uitgegaan van karakteristieke streekeigen boombeplanting.
Om in de stad de weg te kunnen vinden is het belangrijk dat de dragers herkenbaar maar onderling duidelijk verschillend zijn. Dit geldt in het bijzonder voor de knooppunten van dragers. Het beleid is en wordt er daarom op gericht om de dragers duidelijk verschillend vorm te geven, waarbij de knooppunten zich dienen te onderscheiden door inrichting en bebouwing. In hoofdstuk 6 is voor de verschillende dragers beschreven welk beeld wordt nagestreefd. Bebouwing langs een drager moet in verschijningsvorm worden afgestemd op het nagestreefde beeld van die drager. Daarbij is altijd het uitgangspunt dat langs de dragers een hoogwaardig en representatief bebouwingsbeeld wordt verlangd, ook als de ingang van de bebouwing niet aan de zijde van de drager ligt. Bij knooppunten wordt veelal uitgegaan van het maken van accenten in de vorm van afwijkende architectuur en/of hogere bebouwing.

Poort naar de Veluwe

Zorgen voor een sterke toeristische verbinding tussen Harderwijk en de Veluwe

Harderwijk ligt aan de rand van de Veluwe, maar profiteert hier te weinig van. De A28 en de Ceintuurbaan vormen nu een aanmerkelijke fysieke barrière in de verbinding tussen Harderwijk en de Veluwe. Dit structuurplan gaat daarom uit van het versterken van de relatie tussen Harderwijk en de Veluwe door realisering van een betere verbinding (voor fietsers) tussen de binnenstad en de Veluwerand. Daartoe wordt de Deventerweg getransformeerd in een Groene Corridor en in het verlengde daarvan wordt de oversteekbaarheid van de Ceintuurbaan voor fietsers verbeterd. Aansluitend aan die nieuwe toegangspoort moet de toeristische infrastructuur op de Veluwe worden verbeterd. Daarbij kan worden gedacht aan realisering van een recreatief knooppunt in de Veluwerand - waar zich onder meer een bezoekerscentrum, horeca, faciliteiten voor de fietser en parkeermogelijkheden voor de automobilist bevinden. Daarbij is verbetering van het fietsroutenetwerk noodzakelijk. De fietspaden vormen de verbinding tussen diverse interessante bestemmingen op de Veluwe. Van hieruit kunnen ook wandelaars hun weg vinden via een stelsel van wandelroutes. Natuurmonumenten heeft ideeën voor een Centrum voor Natuur en Economie rond het thema gebroeders Tinbergen. De gemeente opteert nu voor een koppeling aan het recreatief knooppunt, zodat meerwaarde ontstaat. Om diverse initiatieven goed op elkaar af te stemmen zodat ze elkaar inderdaad versterken, is vergaande samenwerking nodig tussen de diverse instanties die een rol spelen op de Veluwe. De N302 vormt vanuit de polder de entree van de Veluwe. In de ruimtelijke vormgeving van de N302 zou dit tot uitdrukking moeten komen.

Attractieve binnenstad

Behoud, herstel en versterking van de kwaliteiten van de binnenstad

Harderwijk heeft een historische binnenstad. Dat is voor de Harderwijkers zelf heel aantrekkelijk, en is ook van belang voor de toeristische betekenis van Harderwijk. Zo'n kostelijk bezit vraagt wel om een zorgvuldig beheer, en zo nu en dan om een flinke opknapbeurt. Enkele jaren geleden is de Vischmarkt aangepakt, waarbij de bestrating is vernieuwd en historische panden zijn gerestaureerd. Niet-historische panden zijn in stijl goed op die omgeving aangepast. Andere delen van het centrum hebben die kwaliteit niet (meer). Daarom is gestart met een 'Kwaliteitsslag Binnenstad' en is door de raad een Binnenstadsvisie vastgesteld. Het doel hiervan is onder meer om de aantrekkelijkheid en de historische sfeer van het centrum te versterken. Het gaat hierbij niet alleen om fysieke ingrepen, maar ook om zaken als evenementen, horeca en het culturele aanbod. Een integrale aanpak, waarbij diverse partijen nauw worden betrokkenen, is noodzakelijk.

Transformatie 'eendengebied'

Groene gebiedsontwikkeling van het gebied met de intensieve veehouderij

Het gebied rond de Parallelweg en Tweede Parallelweg wordt gedomineerd door uitgestrekte bebouwing van intensieve veehouderijbedrijven. Van oorsprong waren dit vooral eendenbroeierijen en -mesterijen, maar er komen nu ook klavermesterijen en een palingkwekerij voor.

Gestreefd wordt naar een aanmerkelijke transformatie van dit gebied, waarbij veel bebouwing verdwijnt om plaats te maken voor aanleg van een bosgebied met een Veluws karakter. Om deze ontwikkeling tot stand te kunnen brengen zal een integraal plan worden opgesteld dat enerzijds voorziet in het terugbrengen van het karakter van het Veluwe-landschap, en dat anderzijds op zeer beperkte schaal bebouwing op bospercelen mogelijk maakt. Het is de bedoeling met deze bebouwing de kosten van de herontwikkeling te dekken. Daarbij kan worden gedacht aan verspreide woningbouw in het duurdere segment in zeer lage dichtheden. Een en ander vergt een integrale visie en ontwikkeling; hiervoor wordt samenwerking gezocht met diverse partijen, zoals eigenaren, marktpartijen en natuurbeschermingsorganisaties. Het is denkbaar dat in het aan te leggen bosgebied ook recreatieve voorzieningen kunnen worden geïntegreerd.

Slimme werkgebieden

Optimaal benutten van de schaarse ruimte voor hoogwaardige bedrijventerreinen

Na Lorentz-oost heeft Harderwijk niet meer de beschikking over grote uitbreidingslocaties voor bedrijventerrein. Het beleid zal erop worden gericht om de beschikbare bedrijventerreinen zo effectief mogelijk te benutten en meer een uitgesprokener, eigen profiel te geven. Daartoe zal een selectief uitgiftebeleid worden gevoerd met als uitgangspunt dat het juiste bedrijf op de juiste plaats moet worden gevestigd: dus kleine, schone en meer representatieve bedrijven op binnenstedelijke locaties en grotere en zwaardere bedrijven op Lorentz en Lorentz-oost. Revitalisering van bestaande bedrijventerreinen is nodig om het gewenste profiel te bereiken. Hierbij wordt gestreefd naar een doelmatiger ruimtegebruik, zowel door herverkaveling als door het bevorderen van het bouwen in meer bouwlagen. Meer dan in het verleden zal aandacht worden geschonken aan de beeldkwaliteit van de bedrijfsbebouwing, met name langs hoofdroutes. Ook beheerszaken zullen nadrukkelijker een rol gaan spelen, zoals vervoersmanagement, gezamenlijke afvalverwerking en energiebesparing.

Waterfront, gezicht naar het water

Maximaal inspelen op de ligging van Harderwijk aan open water

Harderwijk is gelegen aan het Wolderwijd en het Veluwemeer. De afgelopen decennia is de relatie tussen de stad en het water aangetast door oprukkende industriële bebouwing, parkeerterreinen en privatisering van openbare ruimte. In 2003 is het Masterplan Waterfront vastgesteld, met als doel de stad met het gezicht naar het water te keren. Het is een ambitieus en aantrekkelijk ruimtelijk plan. Het buit de unieke ligging van Harderwijk aan de randmeren uit, terwijl de relatie tussen stad en water fors wordt versterkt - op een manier die profijtelijk is voor zowel de eigen inwoners als voor de bezoekers. Het Masterplan Waterfront bestrijkt een kuststrook langs de Randmeren met een totale lengte van bijna vijf kilometer. Het is ook letterlijk veel omvattend: de Boulevard met Dolfinarium, het huidige (industrie)havengebied, de jachthaven, het grote bedrijventerrein Lorentz en kwetsbare natuurgebieden. Met dit plan worden verscheidene doelen nagestreefd:

- het herstellen van de relatie tussen de binnenstad en het open water van de voormalige Zuiderzee;
- het oplossen van grote parkeer- en bereikbaarheidsproblemen rondom het Dolfinarium;
- het bieden van zeer hoogwaardige woonmogelijkheden op een unieke locatie aan het water, nabij de binnenstad;
- het oplossen van de milieuproblemen die worden veroorzaakt door oude industrieterreinen in de nabijheid van de binnenstad;
- het versterken van natuurwaarden langs de oevers van het Veluwemeer.

Uitgesproken woonmilieus

Meer variatie in woningaanbod door grotere verschillen tussen woonbuurten.

De bevolking in Harderwijk zal de komende jaren niet alleen groeien, maar ook veranderen van samenstelling. Onder meer zal het aandeel senioren toenemen en er zal een grotere diversiteit aan huishoudens ontstaan, autochtone en ook allochtone. Een groeiende voorkeur zal ontstaan voor twee typen woonmilieus: (hoog)stedelijk wonen in centrummilieus en wonen in landelijke, groene en/of waterrijke omgevingen. De soorten woningvragers zijn in te delen in profielen. Die bestaan voor het stedelijke wonen uit jonge een- of tweepersoonshuishoudens met hogere inkomens maar zonder kinderen en ‘terugkerende’ welgestelde ouderen, eveneens zonder zorgtaak voor kinderen. Landelijk wonen wordt gezocht door automobiele gezinnen met kinderen. Door het creëren van meer uitgesproken woonmilieus (bijvoorbeeld rustiek landelijk of dynamisch stedelijk) en meer variatie in woningtypen (bijvoorbeeld specifieke zorgwoningen of betaalbare huizen voor starters) wil Harderwijk de komende jaren een antwoord bieden aan veranderende consumentenvoorkeuren. Ook wil Harderwijk meer mogelijkheden bieden voor eigenbouw in soms uitgesproken architectuur.

Regiohart Harderwijk

Bundeling van regiovoorzieningen rondom station met intercitystatus.

Als stad met 40.000 inwoners vervult Harderwijk een belangrijke regionale centrumfunctie voor de Noordwest-Veluwe, met name ten aanzien van woningbouw, bedrijvigheid, zorg, cultuur en recreatie. Harderwijk wil zich versterken als regionaal centrum door het faciliteren van voorzieningen met een regionale aantrekkingskracht op centraal gelegen en goed bereikbare plekken in de stad. De stationsomgeving en de Centrale Zone tussen binnenstad en station bieden uitstekende vestigingscondities voor dergelijke voorzieningen.

Door een intercitystatus wordt de stationsomgeving nog aantrekkelijker voor voorzieningen die willen profiteren van een goede OV-bereikbaarheid. Een intercitystatus vergt grondige aanpassingen aan de infrastructuur in en rondom het station, die kunnen worden gecombineerd met de realisering van een verkeerstunnel onder het spoor nabij het NS-station. Rondom een aangepast stationsplein kunnen kantoren, centrumfuncties en parkeerruimte worden gerealiseerd. Het station moet een aantrekkelijk startpunt worden voor fietstochten in de omgeving. Er wordt voorzien in een groene fietsroute vanaf het station via Kranenburg-Noord en de Deventerweg naar de Veluwe. Voor de Centrale Zone tussen station en binnenstad is het beleid gericht op vestiging van de meer grootschalige maatschappelijke voorzieningen waarvan een centrale situering gewenst is. In de nabijheid van het uit te breiden ziekenhuis kunnen aanvullende (para-) medische voorzieningen worden gevestigd, waardoor een concentratie van zorgvoorzieningen (het "zorgfront") kan ontstaan. Daarnaast zullen in de Centrale Zone andere maatschappelijke functies worden gevestigd, zoals het politiebureau en semioverheidsinstellingen. Op het bedrijventerrein Weiburg zijn enkele bedrijven gevestigd die qua aard en schaal niet thuishoren midden in een stedelijk gebied. De locatie is meer geschikt voor hoogwaardige stedelijke voorzieningen (zorginstellingen, onderwijs), kantoren en hoogwaardige representatieve bedrijven die gebaat zijn bij een ligging dichtbij het station en de binnenstad. Op deze locatie is ook (in beperkte mate) woningbouw denkbaar voor doelgroepen die baat hebben bij een ligging bij het station en de zorgvoorzieningen rond het ziekenhuis.

Bijlage 3: SWOT-analyse Gemeente Harderwijk

Sterkten	**Zwakten**
Gunstige strategische ligging (infrastructuur en natura2000 gebieden) Aanwezigheid toeristische trekkers: Dolfinarium, Zwaluwhoeve, Historische binnenstad Relatief jonge bevolking Lage werkloosheid Project Waterfront Potentiële vestiginglocaties voor bedrijven	Eenzijdig imago/presentatie van de stad Dichtslibbend lokaal wegennet /parkeerproblematiek Synergie tussen Dolfinarium en historische binnenstad Versnippering werklocaties Differentiatie onderwijs Kleinschalig winkelaanbod Laag opleiding- en inkomensniveau regionale samenwerking Differentiatie woningaanbod Relatief weinig voorzieningen Ontbreken creatieve klasse

Kansen	**Bedreigingen**
Groei vrije tijdseconomie Economische impuls uitbreiding vliegveld Lelystad Zorgsector blijft groeien Ontwikkeling naar Kenniseconomie Groei aantal welvarende senioren Toenemende differentiatie in leefstijlen Trend duurzaam/energieneutraal bouwen Trend naar regionale ontwikkeling	Ontgroening en vergrijzing Sterke profilering van steden 80.000+ Toename automobiliteit en autobezit Economische dynamiek Verharding van de samenleving Regelgeving Natura2000 Toename kosten zorg

Bijlage 4: Thema's in relatie tot trends

Thema	Subthema's	Trends
Inwoners	bevolkingsopbouw, -samenstelling, opleiding en inkomen	trend van ontgroening en vergrijzing
Wonen	woonmilieus, binnenstad, Hierden	toenemende vraag naar differentiatie aan woonmilieus
Omgeving	Natura 2000, publiek domein, water, bos, buitengebied, beeldkwaliteit	verharding van de maatschappij in de publieke ruimte, veranderende regelgeving voor milieu en natuurbehoud
Leren	basisonderwijs, voortgezet onderwijs, hoger onderwijs	veranderende vraag in onderwijsaanbod
Werken	werklocaties, werkgelegenheid, zorgsector, winkelaanbod, landbouw, toerisme	afnemende werkgelegenheid in de maakindustrie, toenemende werkgelegenheid in diensten en kenniseconomie
Vrije tijd	voorzieningen, sport, cultuur, groei vrijetijdseconomie, recreatiewoningen	toenemende vrije tijd en behoefte aan vermaak
Zorg	preventieve aanpak, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, ouderenzorg, gezondheidszorg	individualisering; vergrijzing leidt tot meer zorgvragen
Bereikbaarheid	langzaam verkeer, autoverkeer, openbaar vervoer, parkeren	toenemende mobiliteit belast in hoge mate de infrastructuur

Bijlage 5: Burgerpanel Harderwijk

Resultaten derde peiling

2 november 2009

Vooraf
In het najaar van 2009 is de derde peiling onder het Harderwijkpanel gehouden. Het onderwerp was de toekomst van Harderwijk. Er wordt door de gemeente Harderwijk gewerkt aan een Integrale Stadsvisie Harderwijk 2030 waarbij het toekomstbeeld van Harderwijk centraal staat. Met deze Stadsvisie streeft de gemeente de volgende doelstellingen na:

- Structureel inzicht verbreden in de nabije toekomst: wat komt er op weg naar 2030 op Harderwijk af aan maatschappelijke, economische en ruimtelijke veranderingen en aan beleid van andere overheden.
- Inzicht krijgen in wat de gemeente samen met anderen moet doen om de kwaliteiten van Harderwijk vast te houden en te versterken.
- Vanuit een totaalbeeld bezien waar veranderingen en vernieuwingen nodig zijn en wat daarbij de prioriteiten zijn.
- Een heldere, gezamenlijk gedragen koers uitzetten voor bestuurlijke beslissingen voor de toekomst.

Vanuit deze gedachten is de gemeente het proces gestart om een integrale en strategische visie te ontwikkelen voor de lange termijn (2030). Deze visie geeft een beeld van de gewenste toekomstige kwaliteiten voor wonen, werken en recreëren in Harderwijk. Een visie op onder andere ruimtelijke en economische ontwikkelingen in de gemeente. De panelleden zijn drie mogelijke scenario's over de mogelijke toekomstige ontwikkeling van de gemeente voorgelegd. Verder zijn door middel van stellingen de voorkeuren van panelleden op allerlei beleidsterreinen gepeild. Onder meer als het gaat om projecten, wonen, de zorg voor ouderen en sport.
Aan deze peiling deden in totaal 267 panelleden mee. De vragenlijst kon worden ingevuld tussen 30 september en 10 oktober.

Projecten

In het structuurplan Harderwijk 2020 worden een groot aantal projecten genoemd. Men kan dan denken aan: het Waterfront, de verbetering van de N302, Drielanden, bedrijventerrein Tonsel, De Harder enz. Een deel daarvan is inmiddels uitgevoerd of er wordt nu aan gewerkt; een ander deel moet nog opgestart worden. Het structuurplan vormt als het ware de ruimtelijke toekomstvisie van de gemeente. De panelleden is gevraagd om te beginnen gevraagd of zij wel eens van het structuurplan 2020 hebben gehoord. Ruim een derde (35 procent) geeft aan dat dat het geval is.

Figuur 1
Heeft u wel eens gehoord van het Structuurplan Harderwijk 2020?

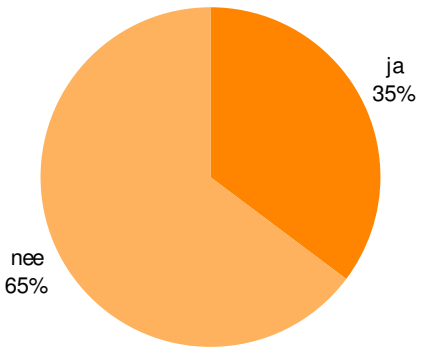

De panelleden zijn enkele stellingen over het realiseren van (ruimtelijke) projecten door de gemeente voorgelegd. Meer dan driekwart (77 procent) van de panelleden vindt dat er nu al plannen voorbereid moeten worden om andere knelpunten binnen de gemeente aan te pakken. Slechts 13 procent is het niet eens met deze stelling. Tweevijfde (41 procent) wil eerst kijken hoe de huidige projecten uitpakken (bijvoorbeeld kostentechnisch) en pas daarna plannen maken voor eventuele andere projecten. Een vrijwel even groot gedeelte van het panel (42 procent) is het echter oneens met deze stelling. Drie op de tien (29 procent) panelleden denken dat Harderwijk na realisatie van de huidige bouwprojecten klaar is voor de toekomst. Ook hierover is verdeeldheid: bijna een derde (32 procent) is neutraal over deze stelling. Een vrijwel gelijk percentage (33 procent) is het hier echter niet mee eens.

Figuur 2
Stellingen over (toekomstige) projecten

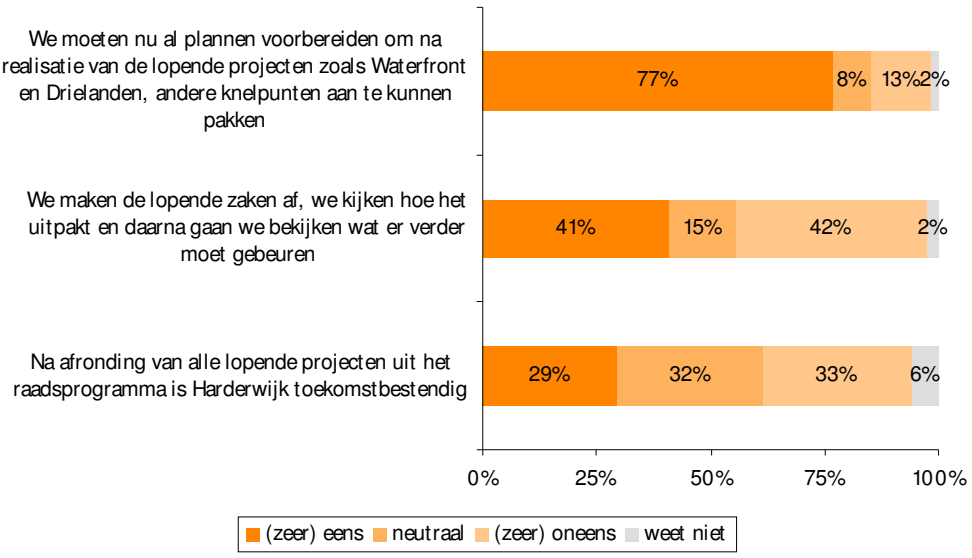

Knelpunten

In een open vraag kon men aangeven welke knelpunten in de gemeente zouden moeten worden aangepakt. De volgende top drie kan uit de antwoorden worden gedestilleerd:
1. verkeerssituatie/bereikbaarheid
2. het stationsgebied
3. parkeren in de binnenstad.

Panelleden hebben het vooral over de verkeerssituatie in de binnenstad. Ook de N302 wordt enkele keren genoemd. Het stationsgebied valt uiteen in twee zaken: het gebied zelf en de spoorwegovergang van de Oranjelaan. In het stationsgebied zou meer parkeergelegenheid moeten komen. Ook het doortrekken van de Weiburglaan naar het station komt enkele keren naar voren. Het parkeren in de binnenstad is volgens panelleden vooral moeilijk bij de moskee. Ook de Zeebuurt en de Stadsweiden zijn plekken waar de parkeergelegenheid een probleem is.

Plekken in Harderwijk

De Vismarkt, de Boulevard langs het IJsselmeer en de binnenstad zijn volgens de panelleden de mooiste plekken van Harderwijk. Ook het Dolfinarium, de haven en de oude stadsmuur worden regelmatig genoemd.
Opvallend is dat de Boulevard ook regelmatig wordt genoemd als plek waar panelleden zich voor schamen. Onder meer omdat er parkeerplaatsen langs zijn gelegen en het er volgens een enkeling te druk is. Het Waterfront is volgens enkele panelleden ‘geen oplossing’. Een andere plek die veelvuldig in de lijst van lelijke plekken staat is het stationsgebied. Het gebied wordt rommelig gevonden en het stationsgebouw is lelijk. Andere plekken die ook regelmatig voorkomen zijn de Vitringasingel, de Vuldersbrink en de Markt.

Wonen

In welke buurt woont men het liefst? Veel panelleden antwoorden hier met ‘*de buurt waar ik nu woon*’.
Van de genoemde buurten vormen de volgende de top 3:
1. Drielanden
2. Stadsdennen/Stadsweiden
3. de binnenstad

Ook bij de toelichting komt vaak naar voren dat men op dit moment in de betreffende buurt woont. Drielanden is een ruim opgezette wijk waar men zich veilig voelt. De Stadsweide/Stadsdennen wordt genoemd omdat deze dicht bij het centrum ligt, waardoor veel voorzieningen dichtbij zijn. Ook is het een groene buurt. De binnenstad heeft volgens degenen die deze noemden als meest prettige wijk sfeer en uitstraling en het is er gezellig.

Beleidskeuzes

De panelleden zijn gevraagd waarvoor zij zich zouden inzetten als ze burgemeester van Harderwijk zouden zijn. Een goed woonklimaat wordt het vaakst genoemd (door 94 procent). In de vragenlijst wordt het begrip woonklimaat vooral in milieutechnische zin gebruikt, bijvoorbeeld op het gebied van luchtkwaliteit. De panelleden lijken vooral te denken aan

leefbaarheid als het gaat om woonklimaat. Keuzes op het gebied van verkeer en vervoer staan hoog genoteerd: zo wil 91 procent dat er wordt ingezet op hoogwaardig openbaar vervoer, ziet 85 procent graag een goed fietspadennetwerk en wil 79 procent dat er wat aan de stationsomgeving wordt gedaan. Ook duurzaamheid en milieuonderwerpen doen het goed: zeven op de tien panelleden zien wel wat in een energieneutrale stad. Bijna driekwart (72 procent) zou graag een stadspark willen hebben. Wellicht opvallend is dat tweederde van de panelleden (67 procent) aangeeft dat er moet worden ingezet op een luxer winkelaanbod in het centrum van Harderwijk.

Men toont zich meer verdeeld over bijvoorbeeld de komst van een extra sporthal: 38 procent is voor, 36 procent neutraal en 26 procent tegen. Ook een kantorenlocatie en uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen kunnen niet op veel steun rekenen, net zoals een locatie voor hoogbouw en betere huisvesting van werknemers uit Oost-Europa.

Tabel 1

Als ik burgemeester van Harderwijk was zou ik me inzetten voor…

	(zeer) eens	neutraal	(zeer) oneens	weet niet
een optimaal woonklimaat met een goede luchtkwaliteit, weinig geluidhinder of stankoverlast	94%	5%	0%	1%
hoogwaardig openbaar vervoer	91%	8%	2%	0%
een sluitend fietspaden netwerk	85%	11%	4%	1%
duurzame stedenbouw	81%	17%	2%	1%
een stationsomgeving met regionale allure	79%	15%	6%	1%
een stadspark	72%	19%	9%	1%
Een energieneutrale stad	70%	19%	11%	1%
een sterkere toeristische sector	69%	20%	11%	0%
een luxer winkelaanbod in het centrum	67%	16%	16%	0%
een scholencampus voor Voortgezet Onderwijs en MBO-HBO-instellingen	65%	21%	13%	1%
meer brede scholen in verschillende wijken	64%	24%	12%	1%
meer locaties voor vrijetijdsbesteding	63%	26%	10%	1%
culturele activiteiten in het stadscentrum	58%	31%	10%	1%
een cultureel centrum met regionale allure	56%	29%	14%	1%
een locatie voor grootschalige detailhandel	47%	25%	28%	1%
kennisinstituut op het gebied van bouw & infrastructuur	46%	45%	8%	1%
culturele activiteiten in de wijk	40%	39%	20%	1%
een extra sporthal	38%	36%	26%	1%
een gedifferentieerd aanbod in basisonderwijs	30%	42%	27%	1%
een kantorenlocatie	26%	32%	41%	1%
uitbreiden van bestaande bedrijventerreinen	25%	26%	48%	1%
een locatie voor hoogbouw met appartementen	19%	21%	59%	1%
betere huisvesting van Europese werknemers uit Oost-Europa	18%	34%	47%	1%

Voorzieningen algemeen

Er is ook gevraagd welke voorzieningen men in het algemeen mist in Harderwijk. De volgende zaken komen met name naar voren:

1. een intercityverbinding
2. theater/schouwburg
3. winkelvoorzieningen

De eerste twee spreken redelijk voor zich. Bij de winkelvoorzieningen worden een aantal zaken genoemd: men zou graag vestigingen van grotere ketens in Harderwijk zien, zoals een V&D of een Makro. Een biologische- of natuurwinkel komt naar voren. Ook worden kledingwinkels in het middensegment genoemd (met als voorbeeld The Sting). Het huidige aanbod richt zich volgens enkele panelleden te veel op het duurdere segment.

Voorzieningen voor ouderen

Er is specifiek gevraagd naar voorzieningen die het mogelijk maken om in de eigen wijk te blijven wonen. Waar hebben panelleden vooral behoefte aan? Veiligheid in de wijk (92 procent), aangepast vervoer (90 procent) en informatie en advies (88 procent) worden het meest belangrijk gevonden. Ook het geschikt maken van bestaande woningen en het bouwen van nieuwe woningen voor ouderen staan hoog in de lijst. Aan ontmoetingsactiviteiten is duidelijk de minste behoefte (39 procent van de panelleden vindt dit belangrijk).

Figuur 3

Hoe belangrijk vindt men diverse voorzieningen die ervoor zorgen dat mensen in hun wijk kunnen blijven wonen?

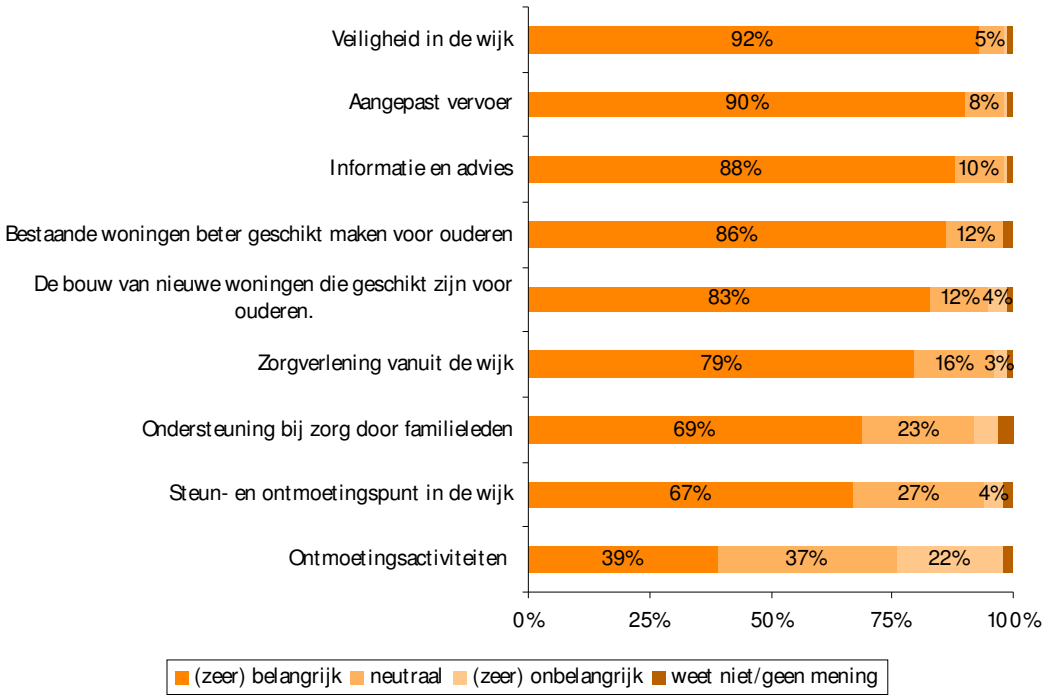

De ontwikkeling van Harderwijk

Hoe moet Harderwijk zich volgens de panelleden ontwikkelen? Uit tabel 2 zijn hiervoor diverse aanknopingspunten te halen. Wat bijvoorbeeld opvalt is dat er volgens veel panelleden te weinig starters-woningen zijn: 62 procent van hen is het oneens met de stelling dat er voldoende woningen voor starters beschikbaar zijn. Slechts 6 procent denkt daarom dat starters in Harderwijk makkelijk een geschikte woning kunnen vinden. Men ziet weinig in hoogbouw: 71 procent van de panelleden heeft hier geen behoefte aan. Het meest uitgesproken is men over het feit dat bewoners centraal moeten staan bij toekomstige ontwikkelingen (91 procent) en dat het landelijk gebied van de gemeente zoveel mogelijk moet worden beschermd (88 procent). Driekwart (75 procent) van de panelleden is van mening dat er meer aandacht moet zijn voor duurzamer wonen, werken en recreëren.

Tabel 2

Stellingen over de ontwikkeling van Harderwijk

	(zeer) eens	neutraal	(zeer) oneens	weet niet
Bij de ontwikkeling van Harderwijk moeten de inwoners centraal staan	91%	7%	1%	1%
Het landelijk gebied van de gemeente Harderwijk moet zoveel mogelijk worden behouden	88%	8%	4%	1%
Het is nodig voor de toekomstige generatie dat Harderwijk anders en duurzamer gaat wonen, werken en recreëren	75%	20%	5%	1%
Het aanbod van woningen in het duurdere segment in Harderwijk is voldoende	62%	22%	9%	7%
Het Waterfront geeft Harderwijk een nieuwe impuls voor de toekomst (wonen, werken, en recreëren)	61%	17%	19%	3%

Een kunstwerk in de wijk, zoals het 'Vissersvrouwtje' maakt de wijk mooier	59%	27%	13%	1%
Het is belangrijk dat de Mheenlanden worden beschermd.	57%	30%	5%	8%
De kwaliteit van mijn leefomgeving moet worden verbeterd	49%	38%	12%	1%
Het aanbod van woningen in het middensegment in Harderwijk is voldoende	49%	27%	19%	6%
Harderwijk moet groeien in horizontale richting (nieuwe uitbreidingswijken)	40%	29%	30%	1%
Permanente bewoning van recreatiewoningen is noodzakelijk vanwege het beperkte woningaanbod in Harderwijk	40%	15%	39%	5%
De Hoge- en Lage Enk moeten worden behouden en gevrijwaard van ontwikkelingen	39%	34%	6%	21%
Er is goed contact tussen allochtone en autochtone Harderwijkers	19%	46%	30%	5%
Het aanbod van woningen in Harderwijk voor starters is voldoende	13%	17%	62%	7%
Harderwijk moet groeien in verticale richting (hoogbouw)	11%	17%	71%	1%
Starters kunnen in Harderwijk eenvoudig een geschikte woning vinden	6%	21%	65%	9%

Toekomstscenario's

De panelleden is gevraagd om hun voorkeur voor drie mogelijke toekomstscenario's van Harderwijk aan te geven.

Scenario 1: houden wat we hebben

In dit scenario voert de gemeente de vele lopende projecten zoals Waterfront en Drielanden uit. Knelpunten worden opgelost gebruikmakend van initiatieven en ontwikkelingen. Het buitengebied wordt niet verder aangetast. De gemeente beheert en onderhoudt de bestaande kwaliteit van de stad en het buitengebied met het dorp Hierden.
Consequenties: Harderwijk zal na 2020 niet wezenlijk veranderen. Er zijn geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen, waardoor een andere omgang met financiële middelen door de gemeente noodzakelijk is. Het verwachte inwonersaantal in 2030 is ongeveer 50.000.

Scenario 2: benutten van kansen

In dit scenario kiest de gemeente voor groei en wil kansen benutten. Er wordt sterk ingezet op een aantal belangrijke speerpunten. Er komen nieuwe grootschalige projecten. Harderwijk wordt een groeistad.

Consequenties: Harderwijk neemt een koppositie in de regio. Nieuwe ontwikkelingen betekenen een uitbreiding van de stad Harderwijk. Er komen middelen vrij die gebruikt worden voor een krachtig voorzieningenniveau in Harderwijk. Er komen meer mensen van buiten de regio naar Harderwijk met gunstige effecten voor de economie. Het verwachte inwonersaantal in 2030 is groeiend naar 80.000.

Scenario 3: de regio centraal

In dit scenario wordt de kracht van de regio benut. De gemeente Harderwijk werkt samen met de andere regiogemeenten om belangrijke ontwikkelingen voor de regio binnen te halen. Te denken valt aan een regionale HBO-instelling, een regionaal IC-station, een regionaal theater etc. De locatie van dergelijke voorzieningen is van ondergeschikt belang.
Consequenties: Er wordt gekozen voor de ontwikkeling van locaties binnen de regio Noord-Veluwe. Dit houdt niet vanzelfsprekend in dat de ontwikkeling in Harderwijk plaats zal vinden. De schaalvergroting zorgt voor het makkelijker oplossen van problemen op regionaal niveau. 'Samen sterk benut beter de kansen' wordt het motto van de regio. De kracht moet zijn dat de regio zelfvoorzienend wordt en een sterke partij wordt richting de Provincie Gelderland en het Rijk. Regionale voorzieningen worden naar rato verdeeld over alle regiogemeenten. Het verwachte inwonersaantal in 2030 is ongeveer 55.000.
Uit figuur 4 blijkt dat men een duidelijke voorkeur heeft voor het derde scenario, waarin de regio centraal staat (door 54 procent genoemd). Op enige afstand volgt scenario 1 'Houden wat we hebben'. Het tweede scenario (13 procent) wordt minder vaak genoemd. Een op de tien panelleden kiest voor een alternatief toekomstscenario.

Figuur 4
Welk scenario heeft uw voorkeur?

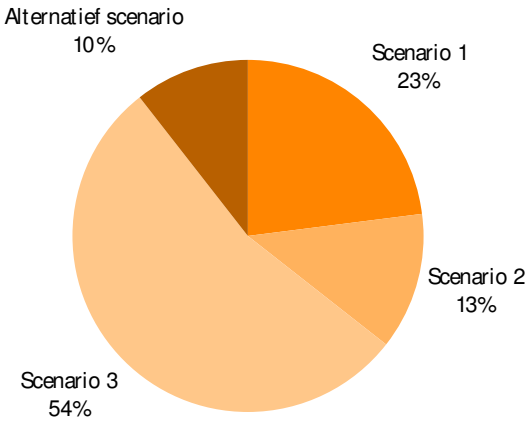

Men kon de gegeven antwoorden toelichten. Veel van deze toelichtingen zijn in de trant van ‘dit spreekt mij het meeste aan’. Een specifieke toelichtingen bij scenario 1 is bijvoorbeeld: ‘in het huidige Harderwijk is nog veel te verbeteren’. De andere toelichtingen bij scenario 1 gaan in belangrijke mate over ‘kwaliteit voor kwantiteit’ en ‘groot is niet altijd goed’. Enkele panelleden die voor scenario 2 kiezen zijn van mening dat het eerste scenario niet ver genoeg en het derde scenario juist te ver gaat. Andere toelichtingen zijn onder meer ‘scenario 2 is het meest innovatief’ en ‘groei is belangrijk’. Bij scenario 3 heeft men het onder meer over de voordelen van regionale samenwerking, dit zou goedkoper zijn. meerdere panelleden geven tevens aan dat ze de ‘infrastructurele voordelen’ van het derde scenario positief vinden voor Harderwijk. Mogelijkheden tot samenwerking kunnen dan beter worden benut. Degenen die voor het alternatieve scenario kozen hebben dit oordeel niet toegelicht.

Bijlage 6: Uitkomsten multicriteria-analyse

Hieronder staan 2 grafieken met uitkomsten van de Multicriteria-analyse (MCA) Stadsvisie.

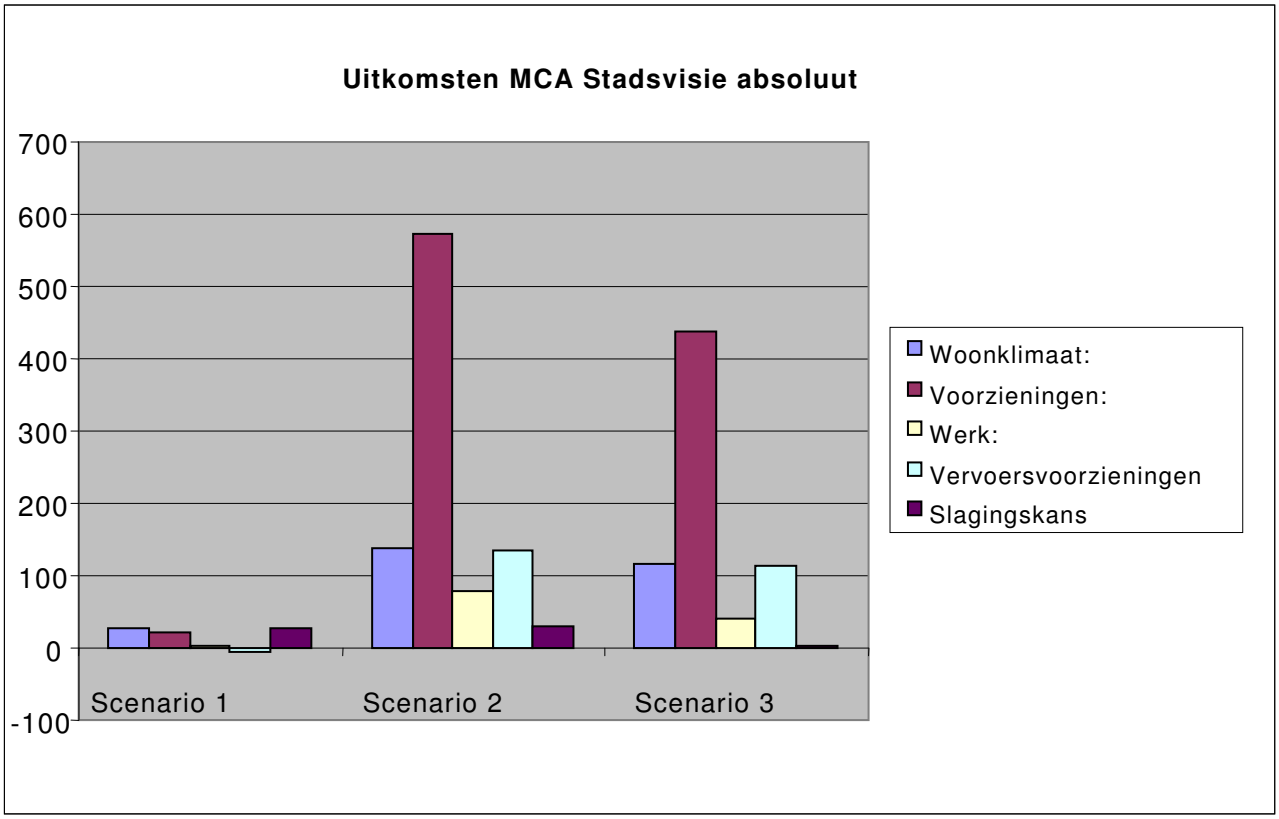

Grafiek 1: uitkomsten van de inschatting van deelnemers aan de analyse

Grafiek 1 geeft de absolute scores per thema weer. Deze thema's corresponderen met de thema's uitgewerkt in de stadsvisie: woonklimaat, voorzieningen, werk, bereikbaarheid. Daarnaast is deelnemers gevraagd een inschatting te maken van de slagingskans. Dit laatste geeft inzicht in de haalbaarheid van scenario's. Het is duidelijk dat scenario 2 in alle opzichten het beste scoort met scenario 3 als goede tweede. Scenario 1 geeft weinig vooruitgang te zien naar inschatting van de deelnemers. Het is opmerkelijk dat scenario 2 naar het inzicht van deelnemers zelfs meer haalbaar lijkt dan scenario 1. Scenario 3 scoort hier erg laag. Er bestaat een fors sceptisme over samenwerking met de regio. Ervaringen in het verleden zijn hier de basis voor. toch is mondeling toegelicht dat er op regionaal wel successen zijn behaald. Vaak is daarbij een duidelijk winstpunt te zien vanwege efficiency. Er is door 17 deelnemers een formulier ingeleverd.

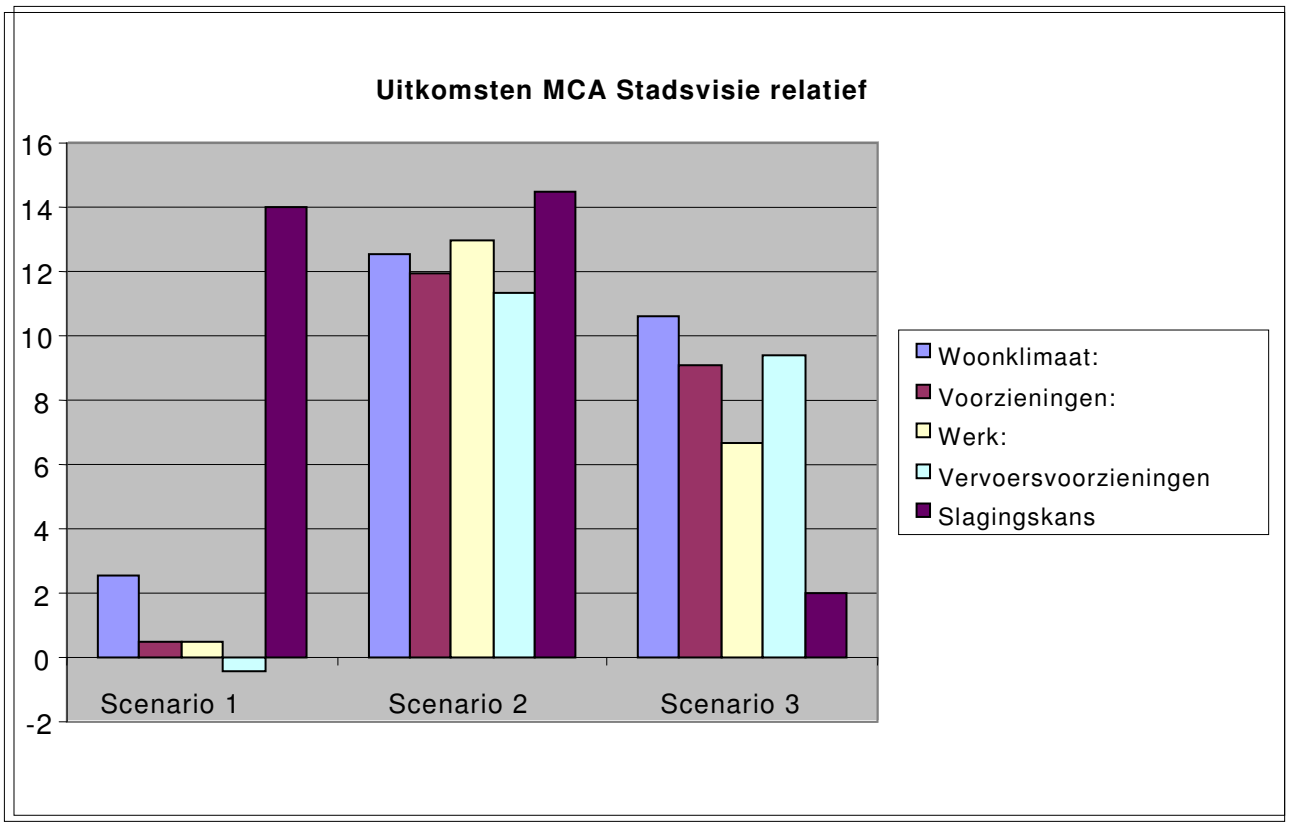

Grafiek 2: uitkomsten gerelateerd aan aantal voorgelegde keuzen.

Grafiek 2 laat zien hoe de deelaspecten scoren ten opzicht van elkaar. Het beeld verandert nauwelijks. In deze grafiek wordt helder dat op ieder deelaspect scenario 2 het beste scoort. Scenario 3 is een goede 2^{e} terwijl scenario 1 alleen op het aspect slagingskans beter scoort dan scenario 3. De verschillen tussen scenario 2 en 3 zijn klein. Deelnemers lichten toe dat om zo prettig mogelijke leef-, woon- en werkomstandigheden te genereren er doorontwikkeld moet worden. Scenario 1 is daarvoor niet de goede weg. Het gaat dus om het grijpen van kansen en het benutten van de kracht van de regio waar mogelijk en noodzakelijk om daar beter van te worden. Uiteraard is voor het laatste wel vertrouwen noodzakelijk van de regio. Niet vast staat over welke regio dan wordt gesproken: RNV of de regio Harderwijk/Zeewolde/Ermelo.

Conclusie

Met deze uitkomsten kan geconcludeerd worden dat op ambtelijk niveau het wenselijk is dat Harderwijk ook na 2020 verder doorontwikkeld. Harderwijk kan daarbij kiezen om solitair te opereren of waar mogelijk de samenwerking met een regio te zoeken. Voor het laatste is vertrouwen van de regio noodzakelijk en is uiterst diplomatiek opereren nodig.

Bijlage 7 Overzicht van de reacties van de inloopbijeenkomsten 14 december (t/m 30) en 5 januari (vanaf 31)

Toekomstbeeld A

1a Wat spreekt u in het scenario Vasthouden aan?	*1b Waarom spreekt u dit aan?*
1. Vasthouden wordt stilstand en stilstand wordt misschien achteruitgang. Hierden moet wel zijn karakter behouden.	1. Dat werkgelegenheid hetzelfde zou blijven lijkt me niet goed. De verkeersstructuur moet natuurlijk wel goed blijven, zonodig verbeteren.
2. Dat in tijden van schuivende panelen ontwikkelingen afgemaakt en gevolgd kunnen worden → bijstelling bijv. 2015 overwegen.	2. De ambtelijke back-up heeft momenteel al de handen vol aan huidige ambities. Het vertrouwen van burgers vereist herstel.
3. Niets	3. Het gezellige ouderwetse stadje.
4. Stilstand is achteruitgang en anticiperen op veranderde omgeving/economie.	4. –
5. Het afmaken waar Harderwijk mee begonnen is, het kleinschalige karakter: meer en groot is niet per definitie beter.	5. Klein: mensen voelen zich veiliger en ontmoeten elkaar eerder. Afmaken: Niet voor niets gestart.
6. -	6. –
7. Duurzaam bouwen, onderhoud binnenstad	7. Behoud van monumentale panden, deze bepalen sfeer in binnenstad
8. Duurzaam bouwen	8. Jongeren kunnen in eigen plaats studeren, levendiger binnenstad, meer beleving in de stad
9. -	9. Toekomst
10. Het behoudende en vertrouwde	10. –
11. Voorspelbaarheid	11. Tegen die tijd ben ik met pensioen, vernieuwen hoeft dan niet meer zo voor mij
12. Behoudt het goede	12. Veel zekerheid, weinig kans op onaangename verrassingen
13. Tunnel onder spoor door, goede bereikbaarheid van Harderwijk en goede doorstroming	13. –
14. Voorzieningen dichtbij, de goede dingen die je hebt moet je vasthouden	14. Omdat ik zelf aan de grote weg woon N302, tunnel geeft meer doorstroming voor fietsers, auto's/minder wachttijd
15. –	15. Ik vind het fijn om nu in Harderwijk te wonen en dat mijn kinderen en ik overal op de fiets heen kunnen
16. –	16. –
17. Behoud binnenstad en wijkaanpak	17. –
18. Gevarieerd aanbod van onderwijs	18. Dit is noodzakelijk, luisteren naar bewoners en meepraten
19. Gevarieerd aanbod van VO en MBO	19. Onderwijs is een belangrijk item
20. Niks mis mee, houd je de jongeren niet mee vast	20. Bredere mogelijkheden tot scholing binnen de stadsgrenzen
21. Het huidige behouden en verdiepen in kwaliteit	21. –
22. Meer fietsenstallingen	22. Harderwijk is uitgegroeid met het vigerend structuurplan
23. Geen verbreding, theater aan de Stationslaan, station op andere plaats	23. Geen overbevolking
24. Behouden en onderhouden wat goed is	24. Omdat ik inwoner ben van Harderwijk
25. Vertrouwd	25. Goed en duurzaam omgaan met "people & planet"
26. Even pas op de plaats is goed.	26. Harderwijk behoudt zijn karakter.
27. –	27. Geeft tijd om na te denken over goede oplossingen
28. –	28. –
29. –	29. –
30. zit veel	30. –
31. –	31. –

32. aantal mogelijkheden voor ontwikkeling te beperkt	32. –
33. –	33. –
34. dat alles blijft zoals het is	34. –
35. vertrouwde omgeving	35. omdat mij zo goed bevalt
36. alles	36. in een wereld waar veel veranderd is het goed vast te kunnen houden aan vertrouwde omgeving
37. 50.000 inwoners, duurzaam bouwen, voorzieningen dichterbij	37. –
38. –	38. dat Hierden eigen karakter blijft behouden en historische binnenstad goed wordt onderhouden
39. –	39. –
40. te beperkt te eng. Je moet meer doen dan beloven	40. –
41. Harderwijk moet niet oubollig worden	41. niet tot stilstand komen
42. –	42. geeft zekerheid
43. –	43. afmaken waar je mee bezig bent
1c Wat spreekt u in het scenario Vasthouden juist niet aan?	***1d Waarom spreekt u dit niet aan?***
1. Ik mis HBO onderwijs	1. –
2. In alle scenario's staat economy rules. Welvaart is niet wat mensen echt zoeken, dat zit in welzijn. De daarvoor succesbepalende factor mis ik in alle scenario's.	2. People, planet, profit, proces (dit laatste aspect gaat de succesbepalende factor worden). Groei van nu betekent in de slipstream ook nieuwe opgaven, die nog niet geheel te overzien zijn.
3. Er is te weinig te doen voor jongeren.	3. –
4. Stilstaan is achteruitgaan, verveling slaat toe.	4. Stilstaan is achteruitgaan en verveling slaat toe
5. Het weinig ondernemende karakter (gevoel hebben stil te willen staan)	5. Stilstaan is achteruitgang. Ondernemen loont.
6. –	6. –
7. Werkgelegenheid moet uitgespreid worden i.p.v. gelijk blijven van zorg	7. Uitbreidingsgemeente dus ook meer werkgelegenheid trekt mensen, dus ook een intercitystation nodig. Bereikbaarheid, waar moeten al die mensen heen?
8. Klein theater, werkgelegenheid niet gegroeid, nieuwe ontwikkelingen wordt niks mee gedaan.	8. Niet vooruitstrevend
9. Achterover leunen	9. Stilstand is achteruitgang
10. Harderwijk zal nog meer inslapen dan het nu al gedaan heeft, bijv. geen grote winkels, geen intercity etc.	10. Hierdoor werden bijv. mijn kinderen "gedwongen" te verhuizen naar grotere steden
11. Gebrek aan dynamiek	11. Kansen blijven wellicht onbenut
12. Vernieuwen, maar ook de historische waarden van de binnenstad niet vergeten	12. –
13. Parkeergelegenheid	13. Ik doe alles met de brommer
14. Stilstaan is achteruitgaan, een stad moet voordurend aanpassen op nieuwe ontwikkelingen	14. Je laat kansen liggen als je alles bij het oude wil houden
15. –	15. –
16. –	16. Niet innovatief, niet aantrekkelijk voor HBO-ers om zich hier te vestigen.
17. Misschien wordt Harderwijk wel te groot, zonder goede voorzieningen	17. Misschien wordt Harderwijk wel te groot, zonder goede voorzieningen
18. Te weinig ambitie	18. We moeten voort en doorontwikkelen
19. Care academy	19. Verbreding kennis
20. Deel van de bevolking zal dit prima vinden	20. Mis de ontwikkeling en bedrijvigheid
21. De bestaande stad met ommeland van Hierden zijn dmv het RBT te dicht op elkaar gebracht.	21. Verloedering van het open landschap, stadslanderijen
22. Wil graag vrachtverkeer uit de stad, fietsbrug nu te hoog, te pittig voor ouderen, intercity moet er komen!	22. Hoe staat het met de voorzieningen?
23. Spoorlijn in het centrum van de stad	23. Teveel verkeer in het centrum, regio- en sneltreinen.

24. Stilstaan is achteruitgaan	24. Te behoudend
25. Geen vooruitgang, erg behoudend	25. Harderwijk gaat dan niet echt mee met nieuwe ontwikkelingen en ik maak me zorgen over de groei van de werkgelegenheid
	26. –
26. Economische groei is noodzakelijk	27. –
27. Te veel het idee dat men stil blijft staan en stilstand is achteruitgang	28. –
28. Het wordt te mooi voorgespiegeld zoals het nu is, en te slecht naar de toekomst	29. –
29. Naar binnengericht, de omgeving heeft ook invloed die is niet uit te schakelen	30. IJsbaan is top
30. –	31. stilstaan is achteruitgaan
31. gaat niet werken	32. –
32. –	33. –
33. –	34. wordt te duur voor de burgers
34. de gemeente heeft te weinig middelen om dit i stand te houden	35. –
35. –	36. bijna 25% van Harderwijk is allochtoon, mag je best wel ruim rekening mee houden
36. niet genoeg rekening met minderheden	37. –
37. geen groei werkgelegenheid, wel intercitystation	38. –
38. –	39. –
39. stilstaan is achteruitgaan	40. –
40. –	41. –
41. te weinig verandering	42. –
42. tunnelvisie dreigt, te weinig kijken naar nieuwe mogelijkheden	43. –
43. –	

Toekomstbeeld B

2a Wat spreekt u in het scenario Verdiepen aan?	*2b Waarom spreekt u dit aan?*
1. HBO onderwijs, grachten en dergelijke in ere herstellen. Bedrijven zijn belangrijk voor de werkgelegenheid.	1. Goed onderwijs is belangrijk, evenals als de oude binnenstad behouden.
2. Behoud van karaker en uitbouwen van cultuur. Zorg, niet per definitie met groei. Te economisch getint.	2. Dat zijn de aspecten die we moeten koesteren, omdat ze ons groot hebben gemaakt. Het bindende element, maar ook in de maatschappij, daarvan wordt op deze wijze behouden.
3. Groeien is goed, ontwikkelen moet voor de jeugd. Zorg mag groen.	3. Meer werkgelegenheid voor jongeren.
4. Groeiende economie geeft ruimte tot vernieuwing, werkgelegenheid, verbetering in infrastructuur.	4. Werkgelegenheid, infrastructuur; dus intercity station, stadsvernieuwing; opknappen gebouwen, maatschappelijk; opvang jongeren, cultuur; nieuwe theater.
5. Topsport cultuur gedachte.	5. Daarmee kom je toe aan de kern, vasthouden verdiepen en verbreden.
6. 42.000 inwoners	6. Bereikbaarheid
7. Versterken historische binnenstad, meer werkgelegenheid, duurzaam, energieneutraal renoveren, multi theater	7. Is nodig voor de toekomst, maatschappelijke zorg
8. Multi theater, topsport evenementen	8. Sport en welzijn bevorderend, aantrekkingskracht.
9. Niet te ambitieus, maar wel werkend aan de toekomst. Groei er in houden.	9. HBO is een noodzaak om mensen vast te houden en perspectief te bieden.
10. Harderwijk telt meer mee en is niet alleen maar bekend van het Dolfinarium	10. Harderwijk en de Harderwijkers hebben meer te bieden dan Dolfinarium en suffe toeristische dingen

11. Versterking imago van Harderwijk	11. Harderwijk blijft op de kaart staan.
12. –	12. –
13. De uitbreiding van het stadscentrum	13. Meer toerisme, meer winkels meer keus
14. Lichte groei gebruiken voor verbetering van de kwaliteit van voorzieningen en openbare ruimte, benutten van sterke kanten	14. Kwaliteitsverbetering is nodig, Harderwijk heeft veel mogelijkheden met ligging tussen Randmeer en Veluwe
15. –	15. –
16. 70.000 inwoners, historische uitstraling binnenstad, intercity, HBO, multi-theater, uitbreiding fietspaden	16. Ontwikkeling als stad met allure; culturele mogelijkheden.
17. Duurzaamheid	17. Dit voor juiste toekomst en visie van groot Harderwijk.
18. De ambitie die eruit spreekt	18. We moeten blijven investeren in de economische en culturele ontwikkeling van Harderwijk
19. HBO, topsportevenementen, economische imago	19. Bredere mogelijkheden tot scholing binnen de stadsgrenzen
20. Niet naar 70.000. is niet realistisch gezien de grootte van het grondgebied	20. Niveau moet beter. HBO goed idee. Kwaliteitsindustrie binnenhalen.
21. Dit scenario tast de stad aan!	21. Behoud van het huidige
22. Grachten, oude namen historische waarde	22. Historische waarde
23. Alle wijken met elkaar verbinden door een nieuwe weg op grond van de spoorlijn	23. Betere doorstroming
24. Vernieuwend en duurzaam	24. Actief versterken zonder dat dit ten koste gaat van het goede'. Waar het beter kan: binnenstad, grachten en Waterfront. Ook daadwerkelijk doen!
25. Ondernemend, vitaal. Maak gebruik van alle mogelijkheden die er zijn (natuur, recreatie, economie)	25. Belangrijke rol voor de stad in de regio, met behoud van eigen karakter
26. Stimulans van de economie is van groot belang	26. Harderwijk is een slaapstad geworden, -> verkeersproblemen
27. Het ambitieniveau	27. Ondernemende stad zijn. Er liggen veel mogelijkheden voor dit scenario.
28. Vernieuwen en veranderen, proberen hiermee te verbeteren.	28. Dit hoort en moet in een dynamische stad
29. Vitaal en innovatief, ook uitdagend voor de volgende generaties	29. Om goed te blijven moet je blijven 'investeren'
30. Groei, vooral meer winkels, en HBO	30. Waterfront is prima. Industrie is belangrijkste sector.
31. het gaat niet over meer en beter, je moet keuzes maken, dat wat inspireert	31. opleidingsaanbod verhogen
32. ja, we kunnen nog beter, openbaar vervoer, dagjes toerisme versterken	32. Dolfinarium is goed dat het er is, moet ruimte krijgen.
33. economie versterken, samen met Ermelo	33. ambities volgen uit 2a. samen met Ermelo. Dit biedt meer mogelijkheden. Verbinding met Ermelo is vereiste. Elk kwartier bus of trein
34. niets	34. –
35. economisch imago	35. wenselijk te investeren in bedrijven en van daaruit onderwijs en werkgelegenheid te vergroten
36. ambitieus	36. zou leuk zijn als slaagt
37. vernieuwend en duurzaam	37. –
38. –	38. –
39. gaat hier wel om duurzaamheid	39. HBO is prima
40. –	40. –
41. breder publiek aantrekken	41. ook andere mensen komen dan in stad wonen
42. HBO topsport uitbreiden is goed voor Harderwijk	42. –
43. vernieuwend en duurzaam	43. trekt mensen uit andere delen van het land aan om naar Harderwijk te komen/ ver huizen

2c Wat spreekt u juist niet aan?	*2d Waarom spreekt u dit niet aan?*
1. Hoe kun je binnen de huidige gemeentegrenzen uitbreiden door middel van nieuwbouw? De Veluwe mag niet bebouwd worden.	1. –
2. De zware nadruk op groei, in mijn beleving is dit oud Denen. Maak eens nieuwe fouten door op een andere boeg over te gaan	2. Zie voorgaande. Er wordt veel oud gedacht, maar de tijden zijn veranderd dus het doortrekken van eerdere verdiensten is niet meer vanzelfsprekend.
.	3. Het moet wel leuk blijven voor Harderwijkers
3. Niet te modern maken, niet meer toeristen.	4. Criminaliteit
4. Maatschappelijke problemen	5. Maar, als we relatief klein moeten willen blijven, is Harderwijk te klein voor HBO, en HBO is in de buurt goed te reizen.
5. HBO is mooi	6. –
6. –	7. –
7. –	8. Eigen belang Zwaluwhoeve, wat blijft in toekomst dan, rand van de stad? Voor wie kenniscentrum? Welke markt? Bouw en Infra?
8. Hierden, wellness centre, distributiecentrum aan rand van de stad, kenniscentrum bouw&infra	9. Kostbaar en te weinig spin-off
9. Topsportevenementen. Verbinding met Apeldoorn, Arnhem niet realistisch ivm Veluwe massief.	
10. Voor mij hoeft het tegen die tijd net meer zo	10. Voor mij hoeft het tegen die tijd net meer zo
11. Sterke uitbreiding bebouwing	11. Hoe lossen we 70.000 inwoners planologisch op (samengaan met Ermelo?)
12. Harderwijk moet niet te groot willen groeien	12. Niet alles ter wille van de grootte
13. Milieuvriendelijk vervoer	13. Mag men duidelijk ook niet meer Brommer rijden in de stad
14. Economisch imago mag niet ten koste gaan van oorspronkelijke identiteit	14. Werkgelegenheid is van belang en goed ondernemersklimaat, maar niet ten koste van groen en historische plaatsen
15. –	15. –
16. Scenario met stedelijke problematiek? 50.000 → 70.000	16. –
17. HBO	17. Teveel en misschien niet passend voor de toekomst van Harderwijk
18. –	18. –
19. Verliezen identiteit	19. –
20. –	20. Dingen eruit zoeken waar je profijt van hebt
21. Teveel doorgroei	21. Afbreuk van de bestaande stad
22. Veel inwoners -> leefbaarheid, ruimte volgebouwd, geen hoogbouw	22. Wil geen getto's
23. –	23. –
24. Het grote beslag op de beschikbare ruimte -> zo efficiënt mogelijk gebruik van de ruimte	24. Zonde van de ruimte
25. Kans dat eigen karakter in het geding komt	25. Harderwijk is juist zo mooi door wat het is, en wat het te bieden heeft. Dat moet behouden blijven.
26. –	26. –
27. –	27. –
28. De groei van de stad	28. Een grote stad heeft meer nadelen dan voordelen
	29. –
29. –	30. Harderwijk moet centrumfunctie blijven
30. Eendengebied met woningbouw	31. –
31. –	32. –
32. –	33. –
33. –	34. stedelijke karakter, verdwijnen openbare ruimte doet Harderwijk geweld aan. Knusse verdwijnt
34. –	

35. HBO en topsport/evenementen	35. op kleine schaal is al zoveel, onvoldoende draagvlak voor kenniscentra
36. –	36. –
37. –	37. –
38. –	38. –
39. –	39. –
40. teveel jezelf verengen	40. naar binnen gericht
41. niet meedoen met hype van duurzaamheid	41. –
42. onze stad moet wel herkenbaar blijven	42. –
43. –	43. –

Toekomstbeeld C

3a Wat spreekt u aan in het scenario Verbreden?	*3b Waarom spreekt u dit aan?*
1. Goed openbaar vervoer. Goed onderwijs net als bij pan B. Goede fietspaden zijn belangrijk.	1. Natuur is ook belangrijk.
2. Niets, deze uniciteit is gezocht. Economie moet boost krijgen.	2. Boost voor economie
3. Nee, spreekt me niet aan.	3. –
4. Het centraliseren van maatschappelijke zorg. Culturele projecten/economie.	4. Harderwijk kan zich beter profileren als gemeente, dat zorgt voor de oude dag, voor de jongeren en bruisende economie.
5. Verbreden is hier verbinden, je verbindt je met de regio, je kunt elkaar helpen/ondersteunen.	5. Met elkaar → 1+1=3
6. –	6. –
7. Verdiepen	7. –
8. Verder groeiende regio functie	8. Ontwikkelingen, snellere vernieuwingen.
9. –	9. –
10. Door verbreden worden zaken wel verbeterd, zonder karakter te verliezen	10. Van beide scenario's voordelen
11. Regionale insteek	11. Regionale afwegingen voor optimale oplossingen
12. Care valley	12. Regionaal belang
13. Fiets snelwegen, mensen gaan meer fietsen. Als er meer fietspaden zijn, ga zo door	13. Meer fietspaden
14. Samenwerken met andere regio's verblijfsrecreatie verbinding natura 2000 gebieden	14. Harderwijk moet laten zien dat ze wil aansluiten op de Veluwe. Regionale samenwerking om meer diversiteit in de regio te krijgen
15. –	15. –
16. Care Academy; biobased economy; zuiderzeestraatweg in ere hersteld; overkapte fietspaden	16. Innovatie; verder gaan in de vaart der volkeren; stilstand is achteruitgang
17. 200.000 inwoners	17. Groot, maar dan (ook) woningen de lucht in
18. Regionale samenwerking; nadruk op zorg en wellness	18. Samenwerking is altijd goed
19. –	19. –
20. Zorgvuldig omgaan met duurzaamheid en natuur, niet door groei de groene uitstraling verliezen	20. Niet door groei groen uitstraling verliezen
21. Niets	21. Teveel leunen op groei en economie
22. Vrachtauto's de stad uit. Willen beter kunnen fietsen, de fietssnelwegen.	22. Samenwerking, niet ieder voor zich.
23. Spoorlijn verplaatsen naar de Ceintuurbaan	23. Snellere treinverbinding Amersfoort-Zwolle
24. Samenwerken met de regio	24. Gebruik maken van elkaars kwaliteiten
25. Regionale samenwerking kan voordelen bieden op financieel terrein, zorg, scholing en sport	25. Meer mogelijkheden als je samenwerkt
26. Samenwerking op de lange termijn is een goede zaak	26. Je houdt het niet tegen, Harderwijk kan niet alles zelf
27. –	27. –

28. Samenwerking met omringende gemeenten	28. Harderwijk niet laten groeien door omgeving te beconcurreren. Maar samen werken, werk en huizenbouw verdelen. Mensen kunnen in omgeving waar men woont ook werken waardoor de Veluwe leefbaar blijft.
29. –	29. Samenwerking binnen de regio, om voordelen te leren van elkaars sterke punten
30. Alleen samen met Ermelo	30. Alles op zorg, samenwerken doen we genoeg
31. –	31. –
32. is ook prima	32. zorgsector moet sterker
33. –	33. –
34. samenwerking en centrale voorzieningen kunnen duidelijkheid scheppen	34. –
35. regionale behoefte	35. Harderwijk blijvend op de kaart zetten, maar alle redelijkheid
36. niets	36. niet realistisch
37. onderlinge goed bereikbaarheid van dorpen en steden Noord-Veluwe, d.m.v. milieuvriendelijk OV, goede bereikbaarheid per bus Arnhem, Apeldoorn en Nijmegen	37. betere bereikbaarheid
38. –	38. samen sterk
39. zorgaspect is goed	39. het is wel belangrijk, maar de regio NW-Veluwe is niet juiste regio voor Harderwijk
40. toekomst vraagt om samenwerking. Rijksoverheid vraagt om regionale aanpak	40. verschillende culturen maakt je sterk
41. –	41. samenwerken zorgt ervoor dat je meer kan bereiken
42. helpt de bekendheid van de regio verbreden	42. –
43. –	43. –

3c Wat spreekt u juist niet aan?	***3d Waarom spreekt u dit niet aan?***
1. Misschien te groots? Goede infrastructuur is bij alle 3 de plannen heel belangrijk	1. –
2. Harderwijk is niet klaar voor een dergelijke ontwikkeling.	2. Dit zou windvaankeuze opleveren, die geen recht doen aan context.
3. Weet ik niet.	3. –
4. Eenheidsworst	4. Behoud van identiteit, Harderwijk voedt.
5. Groei van Harderwijk	5. Groei
6. –	6. –
7. –	7. –
8. Dagattractie	8. Niet helder, iedere gemeente?
9. Regiovorming	9. Buurgemeenten zien onze stad als bedreiging; zal mateloos veel vergadertijd vragen en nauwelijks voortgang maken
10. Harderwijk blijft min of meer in de marge. Tevens afhankelijk van andere gemeenten	10. Door samenwerking met andere gemeenten verliest Harderwijk zijn identiteit (lokale omroep, etc.)
11. Risico voor profiel/imago Harderwijk	11. Risico voor profiel/imago Harderwijk
12. Samenwerking?	12. Iedereen zal gaan voor zijn eigen belangen (geloof)
13. Vele busbanen	13. Meer omleidingen voor overig verkeer. Aquaduct bus baan moet weer auto rijbaan worden
14. Groeien naar 70.000 inwoners gaat te snel, overdekt fietspad is onzin, geef iedereen een regenpak	14. Groeien om het groeien geeft snel veel problemen, vraag wat fietsers willen
15. –	15. –
16. –	16. –
17. Fietssnelwegen	17. Past dat wel in toekomstbeeld?
18. –	18. –

19. –	19. –
20. Care valley	20. Ik houd niet van vage termen, kost heel veel tijd
21. Verlies van identiteit	21. Het bestaande van de stad
22. Lastig samenvoegen	22. –
23. Theater in het Waterfront	23. Trekt teveel verkeer (parkeerplaatsen) aan via de N302
24. De te grote uitbreiding en groei	24. Zonde van de ruimte
25. Te grootschalig	25. Verlies eigen karakter
26. Sociale ondersteuning gebeurt nu al regionaal, maar verloopt veel te stroperig	26. –
27. –	27. –
28. –	28. –
29. Groei om de groei	29. –
30. Hierden moet dorpskarakter houden	30. –
31. –	31. –
32. –	32. –
33. –	33. –
34. diverse gemeenten kunnen gaan steggelen, oneens zijn	34. –
35. fietssnelwegen	35. onnodig.
36. –	36. financieel lastig
37. 60.000 inwoners vind ik wat veel	37. care valley niet, Ermelo wel geschikt
38. n.v.t.	38. –
39. we worden tegengehouden door de regio, terwijl we vooruit willen	39. –
40. niet over provinciegrenzen gaan, veel te lastig	40.
41. –	41. –
42. kleine dorpen worden hierdoor opgeslokt	42. kleine dorpen vertragen groei
43. –	43. –

Laatste vraag, is er iets wat volgens u in deze scenario's ontbreekt, zo ja kunt u dat toelichten?

1. Nee, moeilijke vraag
2. Er is in september een bijeenkomst geweest, waarin middels florijnenspel suggesties zijn ingediend. Mijn verwachting was dat er momenteel een meer uitgewerkte set scenario's zou liggen. Verwachtingen management is een item dat voor het betrekken van burgers nodig is. Het feit dat er weinig animo is kan meerdere dingen betekenen: Ze doen maar wat, ze doen er toch niks mee, ze vertrouwen de gemeente.
3. Meer blauw op straat, veiligheid is heel belangrijk!
4. Milieu, minderheidsgroepen, pijlers Harderwijk: ouderen, jongeren, economie
5. Ik voeg graag toe, verbinden, waar kunnen we scenario's verbinden? Bijvoorbeeld topsport accommodaties + grote theaterzaal. Samen biedt perspectief. En: daarmee maak je ook ingezet beleid af! Haalbare doelen en perspectief stellen, anders is het een mooi visionair verhaal, maar verschuilt men zich wellicht achter de omstandigheden.
6. –
7. –
8. Verdere ontwikkeling waterkant op, verdere aansluiting Lelystad, Zeewolde, Almere, verbinding Amsterdam/Emmeloord, gezondheid: ziekenhuis uitbreidingen, grote bedrijven, vernieuwende markten en werkgelegenheid.
9. Uitwerken woningbouwvisie.
10. Hoe er te komen, zoals glasvezel voor iedereen, premies voor bedrijven, hoe bedrijven en HBO'ers te lokken.
11. Optie samengaan met Ermelo zou als het om 2030 gaat serieus moeten worden bekeken (ook door Ermelo natuurlijk)
12. Financiële haalbaarheid
13. –
14. Belangrijk vind ik dat Harderwijk vooral groen blijft en niet op een stukje Randstad gaat lijken
15. Waterfront gaat veel geld kosten, ten koste van toekomstige generatie (terwijl nog niets is gebeurd). Gemeente moet op de centjes passen. Toekomstvisie is niet nodig. Zondagsrust belangrijk.

16. Projecteer fietssnelwegen niet te dichtbij de snelweg, gemarkeerde wandelroutes in Hierden en Harderwijk. Ipv de band met Znojmo een vaste dag op zaterdag in Harderwijk een stedenband met een Duitse Hanzestad of Hanzesteden en een uitwisselingsprogramma
17. Harderwijk wil groot worden, door klein te willen blijven
18. –
19. –
20. kwaliteit = gestaag bouwen. Dus niet te snel
21. De beschrijving van de scenario's is teveel toegespitst op groei. Harderwijk moet blijven zoals het zich nu ontwikkeld heeft.
22. –
23. Samenwerking met Ermelo, HBO onderwijs noodzakelijk. Meerdere "gouden wijken" plannen.
24. –
25. Laten we er vooral ook voor zorgen dat de natuur behouden blijft en daarmee ook de rust die de Veluwe te bieden heeft. Zorg voor de natuur!
26. Station naar het oosten verplaatsen, gebied Kranenburg is daar veel geschikter voor.
27. Wij moeten onze kansen grijpen. Aan de ene kant het water en aan de andere kant de natuur, het veluwe massief. En vliegveld Lelystad niet zien als een bedreiging maar als een uitdaging. Tegen 2030 vind wel een gemeentelijke herindeling plaats, dus worden Harderwijk en Ermelo één, dus het ruimtebeslag speelt dan ook niet zo.
28. Veel mensen in een plaats en land zorgt voor veel problemen en regels. Beter zijn kleinere zelfstandige eenheden. Dus is Harderwijk groot genoeg.
29. –
30. Hulde aan de parkeergarage
31. combinatie 2 en 3. je kunt geen regiofunctie vervullen als je te klein blijft
32. –
33. –
34. Beperkte verbreding/verdieping
35. –
36. rekening allochtonen
37. mis aandacht voor groen in en om Harderwijk
38. eindelijk, na jaren van doorgeslagen bureaucratie legaliseren van recreatiewoningen. Voor een win-win situatie.
39. –
40. HBO nodig om HBO-ers te houden onzin, zorg voor goede woonomgeving dan komen ze wel. Echte studenten willen naar de grote stad. Grote scholengemeenschap nodig om gode school te ziijn
41. keuze 2 x 3
42. keuze 2
43. –

Reacties via de website www.harderwijk.nl

Toekomstbeeld A

1a Wat spreekt u in het scenario Vasthouden aan?	*1b Waarom spreekt u dit aan?*
1. Wat goed is in stand houden. Voorzieningen dichtbij.	1. Zijn geen luchtkastelen. Basisvoorzieningen in stand houden. Geen gemeenschapsgeld uitgeven aan voorzieningen ter meerdere glorie van de burgemeester en zijn ambtenaren.
2. Het is realistisch in deze economische moeilijke tijd. Ambities kosten geld en de terugverdiencapaciteit is niet in de plannen B en C opgenomen.	2. –
3. -	3. -
4. Dat er niet verder "economisch "ontwikkeld wordt, lees dat natuur verder vernietigd wordt, zoals dit op dit ogenblik op grote schaal gebeurt.	4. Natuur is de grootste rijkdom die dit gebied heeft. Het "ouderwetse" imago zorgt ervoor, dat er beter beheerd wordt (zoals op dit ogenblik niet gebeurd met het project "waterfront" en de andere ontwikkelingen langs de randmeren
5. –	5. –

6. de vertrouwde omgeving vasthouden met voorzieningen dichtbij en vooral (!!!) een stabiele arbeidsmarkt!! Met het fietsgebeuren ben ik al erg tevreden, vooral de nieuwe fietspaden, heerlijk !!!	6. omdat ik als inwoner niet de ambitie heb in een soort Apeldoorn/Amersfoort te wonen met alle gedoe van dien. Laten we gewoon een veilig Veluws stad(je) zijn met alle voorzieningen in de buurt een goede stabiele arbeidsmarkt en een goede infrastructuur
7. Harderwijk is al groot genoeg, zowel qua inwoners als voorzieningen.	7. Meer inwoners betekent ook meer huizen op het kleine stukje grond dat Harderwijk heeft. En dan komen we nog verder van de natuur af te zitten.
8. het rustieke karakter van de huidige omgeving blijft zoveel mogelijk behouden	8. De huidige situatie is over het algemeen prettig om in te wonen en werken. Het streven naar steeds maar groter en meer is in mijn ogen geen goed doel
9. Het ontspannen karakter.	9. Heerlijk die rustige plekjes o.a. de bossen.
10. a. ontspannen karakter, tevreden zijn met wat er nu is, immers grote problemen zijn/worden nu aangepakt (Waterfront, N302, Vitringasingel etc.). b. waardering voor duurzaam bouwen en historische binnenstad en eigen karakter Hierden. c. voorzien in de behoefte van inwoners. d. Zorg- en welzijnsvoorzieningen in de wijk:	10. a. Het wordt tijd om te gaan genieten en de stad tot rust te laten te komen. b. dit betekent namelijk kiezen voor kwaliteit in plaats van kwantiteit. Uiteindelijk zal/kan Harderwijk zich hiermee veel sterker profileren dan met bijv. toekomstbeeld B. Dat is een scenario dat al door zoveel steden wordt nagestreefd. c. Harderwijk hoeft geen Apeldoorn, Zwolle of Amersfoort te worden. d. daar waar er behoefte aan is en aangepast aan de menselijke maat.
1c Wat spreekt u in het scenario Vasthouden juist niet aan?	**1d Waarom spreekt u dit niet aan?**
1. De sfeer die het oproept dat vasthouden teruggang is of stilstand. Harderwijk wel een intercitystation. Harderwijk moet ook fietsverbindingen onder het spoor door naar de stad. 2. Stilstand is achteruitgang. We zullen op een of andere manier een weg omhoog moeten vinden. 3. – 4. – 5. Als Harderwijk voor deze optie kiest raken we de kernfunctie binnen de regio kwijt, met alle negatieve gevolgen van dien. 6. helemaal niets ! 7. - 8. ontwikkeling van werkgelegenheid 9. Stabiele arbeidsmarkt. 10. Harderwijk is geen intercity-station.	1. Ik ben het niet eens met de uitgangspunten. Binnen vasthouden is er altijd verandering. Iets verdwijnt en iets nieuws zal ontstaan. 2. – 3. 4. – 5. – 6. - 7. Nvt 8. Om "eigen" jongeren een kans te geven moeten er wel aantrekkelijke banen zijn 9. Stil staan = achter uit gang! Dat de werkgelegenheid het zelfde blijft als in 2009 10. de ligging halverweg Zwolle en Amersfoort rechtvaardigt een intercity-station en in dit scenario blijft Harderwijk voor bepaalde voorzieningen georiënteerd (bijv. Cultuur, hoger onderwijs) op omliggende steden als Apeldoorn, Zwolle en Amersfoort.

Toekomstbeeld B

2a Wat spreekt u in het scenario Verdiepen aan?	***2b Waarom spreekt u dit aan?***
1. Het uitgangpunt dat de mensen creatief en ondernemend zijn. Ook de mensen die toekomstbeeld A en C aanhangen zijn creatief en ondernemend.	1. Creatieve mensen zijn prettige mensen die niet star zijn en ook altijd nieuwe mogelijkheden zien. Daardoor zorgen zij voor een ontspannen karakter van een stad. Zij zien altijd mogelijkheden, ook met weinig middelen.
2. Groeiambities zijn belangrijk	2. -
3. groeiend aantal inwoners zorgt voor een beter en ruimer winkelaanbod ,meer mogelijkheden voor anders denkenden en meegaan in de vaart der volkeren. We hebben alle mogelijkheden en doen er te weinig mee.	3. we hebben nu een truttig imago. Je herkent op zondag de stad niet meer!

4. Milieuvriendelijk vervoer. 5. De keuze voor deze optie biedt mogelijkheden om de functie van Harderwijk als koploper in de regio te behouden. En darmee borg te staan voor blijvend goede voorzieningen voor de bewoners. 6. alleen milieuvriendelijk vervoer 7. Niets 8. Weinig 9. Milieuvriendelijk vervoer o.a. bevorderen openbaar vervoer. 10. a. benutten van sterke kanten zoals uitgestrekte natuurgebieden, historische binnenstad. b. Duurzaam en energiezuinig bouwen c. Goede ov-verbinding richting Apeldoorn:	4. Duurzaamheid is het belangrijkste voor het voortbestaan van deze wereld en zijn bewoners (naast de mane 25.000 soorten!) 5. Mijn keuze is dan ook optie B 6. omdat dat nogal te wensen over laat 7. - 8. Voor een stad als Harderwijk te ambitieus. Wat we van het project "waterfront" moeten leren is dat Harderwijk niet een te grote broek aan moet trekken. Met het lokale bestuur en de cultuur in Harderwijk zijn zulke grote projecten moeilijk te realiseren. 9. Het vermijden van verkeersdrukte in de stad en milieu besparend. 10. a.. Hier ligt de kracht, de kwaliteit van Harderwijk! b. = kiezen voor kwaliteit en maatschappelijke verantwoordelijkheid. c. is nu echt een gemis en is wellicht een duurzame oplossing voor het huidige drukke autoverkeer deze richting op.
2c Wat spreekt u juist niet aan?	***2d Waarom spreekt u dit niet aan?***
1. Grachten en verdedigingswerken zijn in ere hersteld Een multi theater is voor de grote steden. Grootschalige projecten op het gebied van dagattracties 2. De visie voor "Hoger opgeleiden" en HBO-ambities zijn niet realistisch. Het is een droom die geen werkelijkheid kan worden. Harderwijk moet in de eerste plaats zijn kracht van binnenuit halen en niet van buitenaf. 3. - 4. economisch imago, HBO en topsportevenementen. Geeft allemaal veel overlast en is weinig respectvol naar natuur/stilte/ en duurzaamheid 5. - 6. HBO en topsportevenementen en het Economisch imago 7. Nog meer toeristen heeft alleen maar negatieve effecten voor de plaatselijke bevolking. We hebben er alleen maar last van. Als ondernemers in de toeristen branche en de horeca nu het hoofd boven water kunnen houden, moet dat genoeg voor ze zijn. Nog meer van dergelijke ondernemers of grotere van hetzelfde aantal, daar worden we met elkaar niet gelukkiger van. Als deze ondernemers meer willen verdienen gaan ze kun geluk maar ergens anders proberen. Op onderwijs- en sportgebied heeft Harderwijk al heel veel, misschien wel te veel. Als burger schiet je er echt niets mee op als er nog meer van dergelijke dingen komen. Van een hogeschool heb je alleen maar last. Zwolle en Utrecht zijn echt heel dichtbij voor studenten aan een dergelijke opleiding. Bovendien is het starten van een hogeschool voor tweeduizend studenten een hachelijke onderneming. Dit zal geen kans van slagen hebben. Omdat de steden Amersfoort, Apeldoorn en Zwolle dichtbij liggen, is een stedelijke functie van Harderwijk voor de regio beslist te veel ambitie. Het voegt niets toe en om de concurrentie aan te gaan zal dit alleen maar verliezers opleveren.	1. Ik wil niet in een museum wonen. Harderwijk ken Uw plaats. Bevlogenheid is goed, maar je gaat de concurrentie aan met alle andere gemeenten. Wat is bedacht aan mogelijkheden is niet origineel, formuleringen komen van een reclamebureau. 2. Het economische onderliggende plaatje of het kan niet kloppen Topssport en andere evenementen kosten veel geld wat niet ten goede komt aan de bevolking, de voorzieningen en de behoeften. 3. - 4. Zie bij duurzaamheid. 5. - 6. HBO is onzin, eerst maar goede faciliteiten voor het voortgezet onderwijs. Topsportevenementen kosten handenvol met geld en waar voor ? Hebben we grootheidswaanzin of zo ?? Eerst maar goed zorgen voor ouderen en sociaal zwakkere mensen 7. –

8. HBO opleiding 9. Het groot stedelijke karakter en de hierbij behorende problematiek. 10. - algemeen: te groot, te veel, te veel op kwantiteit gericht. - algemeen: dit scenario is niet gebaseerd op de kracht en kwaliteit van Harderwijk maar op het niet onder willen doen voor andere steden. Door dit scenario wordt Harderwijk 'een beetje meer van hetzelfde' in plaats van zich te onderscheiden! - algemeen: dit toekomstbeeld typeer ik als "verblind door hebzucht" - koploper in de regio: de kracht van Harderwijk zit niet in het grote, in de kwantiteit, maar juist in de kwaliteit. - 70.000 inwoners: nog eens 20.000 inwoners erbij (t.o.v. Toekomstbeeld A) betekent dat de stad haar samenhang verliest. Dit proces is nu al gaande: Frankrijk gaat nog, maar Drielanden is toch gewoon een dorp apart! - 2000 studenten: te veel voor een kleine stad als Harderwijk. - Hierden het centrum van wellness-activiteiten: wanneer is het nou eens genoeg? Bovendien geeft deze wens een beeld van een zeer onbetrouwbaar gemeentelijk bestuur. - Nieuwe toeristische dagattractie: moet Harderwijk een tweede Zandvoort worden? Dit komt de leefbaarheid van de stad echt niet ten goede.	8. Het karakter van het huidige Harderwijk zou enorm veranderen, het wordt een grotere stad met een regionale functie, of zelf een landelijke. 9. Als je in de Randstad hebt gewoond en nu op de Veluwe woont, zoek je niet weer de hectiek van de stad. 10.

Toekomstbeeld C

3a Wat spreekt u aan in het scenario Verbreden?	***3b Waarom spreekt u dit aan?***
1. Samenwerken is altijd goed. Koestert het imago van milieubewuste regio. Voorzieningen voor elektrisch vervoer. 2. Samenwerking is HET sleutelsucces voor de toekomst, de Veluwe is HOT, wellness is een groeisector, recreatie past bij onze natuurlijke omgeving van water en bos. 3. - 4. Gezamenlijke inspanning voor natuurbeheer en versterking. 5. - 6. Helemaal niets. 7. NIETS 8. Samenwerking 9. Voldoende werkgelegenheid op de Veluwe. Samenwerkingsverband met omliggende gemeenten. 10. Het samen met de omliggende dorpen in de regio profileren en versterken! - Duurzaam bouwen, rustieke karakter Hierden, natuur, milieubewust en groene economie - keuze voor zorg en vrije tijd:	1. Samenwerken is niet dubbelen en onnodig iets doen. 2. Het kost niets extra's om van de natuurlijke rijkdom te profiteren 3. - 4. Duurzaamheid. Ook van belang voor toerisme dat gericht is op het zoeken van stilte/ natuur e.d. in eigen land (en goed voor wild en vogels) 5. - 6. Nvt 7. - 8. Door samenwerking wordt de hele regio een stap verder geholpen, worden activiteiten gespreid en blijft interessant werk op acceptabele reisafstand mogelijk 9. Door samenwerking creëer je meer mogelijkheden die je als zelfstandige gemeente niet voor elkaar krijgt. 10. Laten we elkaar versterken in plaats van elkaar te beconcurreren en de mooiste/grootste/beste willen zijn. = keuze voor kwaliteit!! Sluit aan bij de bestaande kwaliteiten van de regio plus duidelijkere positionering t.o.v. andere steden als Zwolle, Amersfoort en Apeldoorn.
3c Wat spreekt u juist niet aan?	**3d Waarom spreekt u dit niet aan?**
1. De term Care Valley Noord-Veluwe. De Care Academy. Een groot theater. Deels overkapte fietssnelwegen. 2. De positie van Harderwijk in het samenwerkingsverband hoeft helemaal niet "afhankelijk" te zijn: als wij met nze plannen aansluiten op de regionale beleidsontwikkeling dan kunnen we evengoed ons eigen ding doen	1. Ik zou mij schamen als ik had meegewerkt aan deze folder. Wat een gebakken lucht. Denkt men echt dat dit is wat de bevolking wil? 2. Wie zal alles betalen?

3. enorm tijdrovende en dus kostbare overlegstructuren die uitmonden in slappe compromissen. 4. Zorg en wellness "gerichtheid (woordenkeuze duidt op commercie en geld verdienen) En gemoderniseerde recreatie. 5. De kans is aanwezig dat in dit geval de eigenheid van Harderwijk verloren raakt. 6. Veel te hoog gegrepen 7. – 8. Weinig 9. Gemeente Harderwijk heeft niet alles zelf meer in de hand. 10. -	3. – 4. Sluit aan bij randstedelijke commerciële ontwikkeling van zogenaamd ontspannen. Is tegengesteld aan duurzaamheid, consuminderen, respect voor de aarde en stilte/ lichtvervuiling. Zullen dit gebied minder aantrekkelijk maken. 5. - 6. Gaat veel geld kosten en er zijn geen mensen voor Harderwijk. Er komt een nieuwe burgemeester met veel ambitie en rare titels en ik heb het idee dat hij het 1 en ander op zijn conto wil hebben, of de échte Harderwijkers dat willen maakt 'm niet uit 7. – 8. - 9. Beslissingen kunnen langer duren, door meerdere partijen. 10. -

Laatste vraag, is er iets wat volgens u in deze scenario's ontbreekt, zo ja kunt u dat toelichten?
1. Het Dolfinarium. Het geven van een kritiek op de uitgangspunten van de drie visies. Heb ik nu gedaan bij toekomstbeeld B. Toekomstbeeld D door mij in te vullen. 2. De economische onderbouwing van kosten en baten. 3. – 4. Consistent plan voor verduurzamen van dit gebied met prioriteit aan natuurbehoud 5. – 6. Misschien was het beter een enquête onder de Harderijkers te houden wat zij eigenlijk zouden willen en niet dat er gekozen kan worden uit een voorgekauwd senario. Als mensen van buiten Harderwijk andere dingen willen hadden ze hier niet moeten komen. 7. – 8. – 9. Aandacht voor de natuur. De Veluwse bossen, heide, zandverstuivingen, landerijen mogen niet verloren gaan! Het mag niet plaats maken voor bebouwing! 10. -

Reacties via e-mail

1. De optie 'verbreden' spreekt mij van de 3 genoemde alternatieven het meest aan.
2. Wij lazen dat u plannen heeft om een medisch centrum op te richten aan de Handelsweg. Prima idee, maar toch eerst die oude rommel tegen de vlakte. Dat is geen visitekaartje bij het entree van de oude stad. En zeker niet naast het prachtige gebouw dat op de plek van de soepfabriek is neergezet! Heeft u daar wel eens rond gekeken? O, als er hier eens een ramp als brand of zo geschiedt! Wij hebben slechts één uitweg, en laat dat nou de Handelsweg zijn!! Dus gaat u bouwen…. oké, maar dan meer uitwegen. Mijn vrouw en ik reden vanmiddag weer eens over de spoorbaan naar huis. Nu wonen we vanaf 1992 in Harderwijk, maar ik kan me niet heugen een keer de rails gepasseerd te hebben zonder dat we eerst voor de bomen moesten wachten. Tegenover ons was een rij auto's, die reikte tot de rotonde van de Nassaulaan!! Daar komt vanaf de kazerne een brandweerwagen aan. We zijn even op een busplaats blijven kijken hoe die er in slaagde deze lange file aan de kant te jagen. U had het moeten zien. 't Is niet te hopen dat ze uitrukten voor een overreden kruiperig beestje, waarvoor de gemeente zo aanstonds 2 buizen aanlegt onder de weg door om ze een veilige doorgang te verschaffen. Tenslotte moet je beter voor de dieren dan voor de mensen (je eigen mensen) zorgen!! VRAAG: Wanneer komt er nu eens een eind aan dat twistgevecht wie nu eigenlijk de tunnel onder het spoor moet aanleggen en betalen? Wat zou het GROOTS zijn als de gemeente de spoorwegen "passeert"en voor zijn burgers gaat zorgen, dat het verkeer normaal over beide banen, zowel bij het station als bij de weg naar Leuvenum door kan rijden onder een prachtige tunnel!! Nog mooier dan die nieuwe fietsbrug, waar alle oude mensen van hun vehikel moeten stappen om boven te komen. En dan met een rotvaart naar beneden!!! We wachten op de eerste aanrijding.

   Zo u weet weer wat! Wij wensen u veel wijsheid en sterkte toe en spreken de wens uit dat het nog voor onze dood eens geregeld zal zijn. En dan net zo snel als die vierbaansweg naar Lelystad. Wat die voor een verkeerspuinhoop zorgt is onvoorstelbaar! Fijn als je er niet vlakbij woont!